GLASILO OBČINE TIŠINA

novine

LETNIK XXV• ŠTEVILKA 92 • SEPTEMBER 2024

IZ VSEBINE

OBVESTILA IN OBJAVE	4
AKTUALNO	5
DRUŠTVA	20
BESEDA OBČANOV	34
ZDRAVJE	38
KULTURA	42
ŠOLA IN VRTEC	47
KULINARIKA	52

Informativno glasilo NOVINE izdaja Občina Tišina

Uredniški odbor: Gašper Gomboc, Irena Kutoš, Natalija Rebrica, Majda Erjavc, Helena Klemenčič

Urednik: Gašper Gomboc

Lektorica: Bernardka Jureš

Fotografije:
Naslovnica: Stanka Hauko
Zadnja stran: Stanka Hauko

Grafična priprava in tisk:
TOPnet® d.o.o., Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobota

Naklada 1300 izvodov

Glasilo ni na prodaj, vsako gospodinjstvo ga dobi brezplačno. Izhaja občasno.

BESEDE ŽUPANA

Spoštovane občanke in občani Občine Tišina, nova številka našega informativnega glasila Novine je pred vami. Polna zanimivega branja in informacij iz naše občine. Delo in aktivnosti naših društev in zavodov so za našo občino še kako pomembna. Pripravljajo in se trudijo skozi prireditve, ki poskrbijo za popestritev dogajanja v naših krajih. Veseli me, da se vedno radi odzovete in jih obiščete v velikem številu. Tako potrjujete, da le-ta delajo dobro in da vas njihove vsebine zanimajo. Tako je bilo nedavno na kar nekaj prireditvah, ki smo jih skupaj obeležili in skupaj praznovali. Naš 24. občinski praznik in farno proščenje ter obenem tudi obeležitev 130. obletnice Prostovoljnega gasilskega društva Vanča vas so bila osrednja praznovanja letošnjega poletja. Na osrednji slovesnosti smo sprejeli in čestitali letošnjim prejemnikom nagrad in priznanj. Naj ob tej priložnosti še enkrat čestitam vsem za doprinos k prepoznavnosti naše občine izven njenih meja, čestitke za izjemne uspehe na različnih področjih vašega delovanja ter naj vam bo vsem, cenjeni nagrajenci, prejeto priznanje spodbuda za vnaprej. Prav tako gre izredna zahvala vsem, ki ste pomagali in prispevali k temu, da je naše slavje tako lepo uspelo. Prostovoljstvo in čut za pomoč sta v naši občini na visokem nivoju in res se lahko pohvalimo in smo upravičeno hvaležni za tako izjemne ljudi – vas, naše občane in občanke. Brez vašega sodelovanja nam ne bi uspela nobena prireditev. Ivanocyjevi dnevi na Tišini si prav tako zaslužijo izredne pohvale, saj so bile vsebine zanimive in raznovrstne, vse dni pa ste delo in priprave ter izvedbo le-teh poplačali vsi, ki ste se jih v tako velikem številu udeležili. Vsem domačim nastopajočim in tudi gostom naj velja velika hvala! Ponosni smo tudi na naše mlade, ki so se v rekordnem številu pridružili Plavčkovemu turnirju, na zadnji dan Ivanocyjevih dnevov na Tišini pa pokazali svoje talente in poskrbeli za ovacije vseh, ki smo jih prišli gledat in poslušat. Poletje smo tako lepo pričeli in ga še lepše zaključili.

Vsem, ki ste vstopili v tem mesecu v šolske klopi, želim obilo uspehov, obilo dobre volje ter moči, da boste uspešni in kreativni ter si pridobili ogromno novih izkušenj in znanj. Tudi našim študentom, ki bodo v naslednjem mesecu prestopili prag univerz, vse dobro in predvsem uspešno.

Mesec september nas je v drugi polovici pozdravil z ogromno padavin in drastičnim padcem temperatur. Izsušeni zemlji dež godi, vendar pa upajmo, da bo uspela, glede na to, kakšna suša je bila, vse to karseda mirno

predelati. Po domovini so že začeli nagajati hudourniki, reke so začele prestopati svoje bregove, tudi podtalnica se ponekod že dviguje. Upajmo, da ne bo hudega in da se to jesen ne bodo ponovile lanske katastrofalne poplave. Smo pa v občini pripravljeni skupaj z našimi neumornimi gasilci in gasilkami ter civilno zaščito – bodite mirni, mi smo z vami!

Ob koncu mojega druženja z vami med vrsticami vsem želim lepo in mirno jesen, da bomo še lahko pospravili, kar nam je narava skozi poletje dala (pridelke in vrtnine) ter obilo vsega dobrega.

Franc Horvat, vaš župan

OBVESTILO AVTORJEM ČLANKOV

Naslednja številka Novin Občine Tišina izide 15. 12. 2024. Vse, ki ste zainteresirani, da se vaš članek objavi v naslednji številki, obveščamo, da je zadnji rok za oddajo člankov 25. 11. 2024.
Članke lahko pošljete na e-poštni naslov obcina@tisina.si s pripisom za Novine občine Tišina oz. jih na elektronskem mediju dostavite na občinsko upravo do omenjenega datuma. Vljudno vas naprošamo, da fotografije pripnete posebej, da se pri urejanju ohrani njihova kvaliteta. Prav tako naprošamo, da število fotografij omejite na 3 do 4 na članek.
Vaš prispevek bo lektoriran. Uredniški odbor si pridržuje pravico, da člankov, ki vsebujejo sovražni govor ali oglasno sporočilo, ne objavi. Prav tako uredniški odbor ne odgovarja za vsebino člankov.

Vse informacije lahko najdete tudi na spletni strani občine Tišina www.tisina.si pod rubriko Novine.

Uredniški odbor Novin Občine Tišina

DELOVNI ČAS OBČINSKE GOTOVINSKE BLAGAJNE:

TOREK: 08.00 – 10.30
SREDA: 14.00 – 16.30
ČETRTEK: 08.00 – 10.00

OBVESTILO POTENCIALNIM OGLAŠEVALCEM V NOVINAH OBČINE TIŠINA

Vse zainteresirane pravne subjekte v občini obveščamo, da je odslej možno oglaševanje blaga in storitev v Novinah Občine Tišina. Na spletni strani občine Tišina boste našli SKLEP O CENI OGLASNEGA PROSTORA V OBČINSKEM GLASILU NOVINE OBČINE TIŠINA, v katerem boste poleg cenika našli tudi pogoje za oglaševanje.

Vse informacije lahko najdete na spletni strani občine Tišina www.tisina.si pod rubriko Novine.

Uredniški odbor Novin Občine Tišina

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI KOT PRILOŽNOST ZA SOOBLIKOVANJE OBČINSKE CELOSTNE PROMETNE STRATEGIJE V OBČINI TIŠINA

Občina Tišina se nahaja v fazi priprave Občinske celostne prometne strategije (OCPS), ki bo pomembno vplivala na prihodnost prometa in kakovost življenja v občini. S strategijo stremimo k trajnostni mobilnosti, varnosti, zdravju ter izboljšanju dostopnosti za vse občane. Obenem želimo s tem zmanjšati negativne vplive prometa na okolje in poskrbeti za boljše pogoje za pešce, kolesarje ter ranljivejše skupine prebivalstva.

Ker je pri oblikovanju strategije ključno sodelovanje občanov, želimo Evropski teden mobilnosti (ETM), ki poteka med 16. in 22. septembrom, izkoristiti tudi za vključevanje javnosti v razpravo o viziji trajnostnega prometa v Občini. Vabimo vse občane, da izrazijo svoje mnenje, ideje ter predloge o prihodnosti mobilnosti v naši občini.

Dogodki v sklopu ETM bodo priložnost, kjer boste lahko neposredno predstavili svoje poglede na prometne izzive in morebitne rešitve. Vaša udeležba bo nagrajena s praktičnimi darili.

Slogan letošnjega ETM: »Udoben javni prostor – za vse«, se odlično ujema z našim pristopom pri pripravi OCPS. Preko dosedanjih aktivnosti smo že zaznali močno željo prebivalcev po varnejših poteh za pešce in kolesarje ter večji dostopnosti javnega prostora za vse, še posebej za ranljive skupine. Naša vizija je ustvariti okolje z manj avtomobilskega prometa. Kjerkoli so prebivalci, njihovi načini opravljanja vsakodnevnih in drugih poti ter njim pomembne dejavnosti enakovredno obravnavani, je kakovost življenja boljša: več je socialne pravičnosti, večja je varnost, manj je hrupa in onesnaženosti zraka.

Občina Tišina bo v sodelovanju z občani soustvarila trajnostno prometno prihodnost. Evropski teden mobilnosti je izjemna priložnost za vse občane, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju Občinske celostne prometne strategije in prispevajo k ustvarjanju bolj zdravega, varnega in dostopnega okolja za vse.

Prav vse pa toplo vabimo k sodelovanju v spletni anketi, ki je namenjena aktivnemu vključevanju javnosti vseh starostnih skupin (analiza potovalnih navad, izzivi in nevarni odseki v prostoru, kvaliteta infrastrukture za ranljive skupine v prometu in pridobivanje drugih povratnih informacij in mnenj občanov), saj bo le tako lahko strategija prilagojena tistim, katerim bo namenjena – vam, občankam in občanom.«

Pridružite se dogodkom, izrazite svoje ideje in pomagajte soustvariti boljšo občino!

Skeniraj me!

(dostop do ankete)

OBČINA TIŠINA
OBČINSKA UPRAVA
Tišina 4
9251 TIŠINA

Na podlagi Pravilnika o nagradah študentom Občine Tišina (Uradni list RS, št. 99/2007 uradno prečiščeno besedilo in 86/2011) objavlja Občinska uprava Občine Tišina

JAVNI POZIV
k oddaji vlog za dodelitev nagrad študentom Občine Tišina

1. Predmet poziva:
Nagrade za doktorat, magisterij oziroma specializacijo in diplomo se podeljujejo vsem študentom na dodiplomskih in podiplomskih študijskih programih, za uspešno opravljen letnik študija pa se podeljujejo rednim in nezaposlenim izrednim študentom na dodiplomskih študijskih programih, ki so državljani Republike Slovenije in imajo stalno prebivališče v Občini Tišina.

2. Pogoji za pridobitev nagrade:
Pogoj za pridobitev nagrade je opravljen letnik dodiplomskega študija, pridobljena diploma in pridobljen naslov po specialističnem, magistrskem ali doktorskem študiju. Študenti, ki kandidirajo za nagrado za opravljen letnik, morajo imeti opravljene vse študijske obveznosti za ta letnik.
Pogoj za pridobitev nagrade je prijava na javni poziv.

3. Način in rok za prijavo:
Vlogo je potrebno posredovati na naslov: Občina Tišina, Tišina 4, 9251 Tišina do vključno **15. 11. 2024**. Vloga se lahko odda osebno v tajništvu občine ali priporočeno po pošti.
Vloga mora biti oddana v zapečatenem ovitku z oznako »Ne odpiraj – prijava na javni poziv – študentje.«
Iz nadaljnjega postopka bodo izločene vse nepravočasne in tiste vloge, ki jih ne bo vložila upravičena oseba.

4. Zahtevana dokumentacija:
Prijavno dokumentacijo lahko zainteresirani dobijo v razpisnem roku na Občinski upravi občine Tišina ali na www.tisina.si.

5. Rok, v katerem bodo prijavitelji obveščeni o rešitvi vloge:
Občina bo prijavitelje o svojih odločitvah obvestila po opravljenem delu komisije oz. najpozneje do 15. decembra 2024.

OBČINA TIŠINA

številka vloge: _____ datum oddaje: ___.___._____
(izpolni občina)

Občina Tišina
Občinska uprava
Tišina 4
9251 TIŠINA

VLOGA ZA DODELITEV NAGRADE ŠTUDENTU/ŠTUDENTKI

1. Pišite čitljivo, s tiskanimi črkami:

ime:		priimek:		emšo:	
davčna št.:		stalno bivališče:			
			(ulica, kraj pošte)		
mobilni telefon:		začasno bivališče:			
			(ulica, kraj pošte)		

2. V nadaljevanju ustrezno obkrožite oziroma prekrižajte:

- državljanstvo RS: ☐ da ☐ ne

3. Uveljavljam nagrado za opravljene študijske obveznosti v šolskem letu 2023/2024, in sicer:
(v nadaljevanju obkrožite le eno opcijo)

a) zaključil/a sem _____. letnik študija s povprečno oceno ___,____, in sicer:

☐ redni študij ☐ izredni študij

b) diplomiral/a

c) opravil/a magisterij

č) opravil/a specializacijo

d) doktoriral/a

4. Ime in naslov ustanove, v kateri ste opravili študijske obveznosti:

5. Naziv banke in številka osebnega računa, na katerega vam nakažemo nagrado:

6. Glede na izpolnjeno v 3. točki vloge označite ali ste priložili katerega izmed navedenih dokumentov (ustrezno prekrižajte ali obkrožite):

☐ **potrdilo o opravljenih obveznostih, in sicer:**

a) potrdilo o vseh opravljenih obveznostih za šolsko leto 2023/2024 (potrdilo o vpisu v naslednji letnik – študijsko leto 2024/2025),

b-d) kopijo diplome, magisterija, specializacije ali doktorata;

☐ **potrdilo ali izjavo o nezaposlenosti za obdobje študijskega leta 2023/2024 (za izredne študente/ke);**

☐ **potrdilo o stalnem bivališču in državljanstvu.**

7. Izjava:

izjavljam, da so vsi podatki v tej vlogi resnični, in da so resnične tudi vse morebitne priloge:

Datum:		Podpis:	

24. OBČINSKI PRAZNIK OBČINE TIŠINA

SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA OBČINE TIŠINA in 130. OBLETNICA PGD VANČA VAS

V soboto, 31. avgusta 2024, je v Vanča vasi v okviru 24. občinskega praznika Občine Tišina potekala slavnostna seja občinskega sveta občine Tišina in 130. obletnica Prostovoljnega gasilskega društva Vanča vas.

Slavnostno sejo občinskega sveta je z nagovorom otvoril župan Franc Horvat, ki je pozdravil vse navzoče. V svojem nagovoru je izpostavil največje projekte minulega leta in pogled usmeril tudi v prihodnost. Govor je navezal na to, da so skupaj z občinskim svetom na polovici aktualnega mandata in da sta bila v tem obdobju zaključena dva velika projekta. To sta rekonstrukcija državne ceste Murska Sobota – Gederovci in nadgradnja vodovodnega sistema B. Žal pa ostaja del državne ceste Murska Sobota – Gederovci med bencinskim servisom in rondojem v Gederovcih neobnovljen. Državi je

zmanjkalo 500 tisoč evrov. Toliko bolj vesel je zaključenega projekta nadgradnje vodovodnega sistema B. V ta namen se je zahvalil vsem, ki so pri tem sodelovali. Tak poudarek temu projektu je namenil predvsem zato,

da smo ob že zgrajeni kanalizaciji na celotnem območju občine, skoraj stoodstotni pokritosti občine z optiko in v tem letu obnovljenimi občinskimi cestami v občini zelo dobro opremljeni s komunalno infrastrukturo, ki je ena od osnovnih pogojev za kvalitetno in dobro življenje naših občanov. Ozrl se je tudi v prihodnost in dejal,

da je treba zaključiti letošnjo največjo investicijo, in sicer obnovo občinskih cest, ki so v teku. Prav tako je za letos načrtovana ureditev malonogometnega igrišča z umetno travo pri OŠ Tišina, občina pa pripravlja načrte za parkirišče pri šoli ter njegovo izgradnjo. V upanju, da se najdejo sredstva v državi za dokončanje omenjene državne ceste, pričakujemo tudi, da se bo v letu 2026 začela rekonstrukcija državne ceste Petanjci – Gede-

rovci – Krajna. Nadeja se tudi začetka del pri projektu nadgradnje in razširitve visokovodnih nasipov na reki Muri. Smo edina občina od petih, ki je oddala projektno dokumentacijo lani decembra. Poteka izvajanje geodetskih storitev za zakoličbo trase in postavitev mejnikov za projekt. Dela bodo zaključena do sredine jeseni, zatem pa upamo, da bo država pristopila k delom. Rok za koriščenje evropskih sredstev je sredina leta 2026.

Slovesnost ob občinskem prazniku je tudi priložnost, da se spomnimo najbolj izjemnih in posebnih ljudi, ki živijo med nami – občanov, ki s svojim načinom življenja, izjemnimi uspehi, dosežki in dolgoletnim delom na različnih področjih spreminjajo utrip in podobo naših krajev. Zato je še kako prav, da se jim izkaže čast in nameni javna zahvala. Občina Tišina jim vsako leto izkaže posebno čast s podelitvijo občinskih priznanj.

Priznanja občine Tišina so ob 24. občinskem prazniku prejeli:

ZAHVALNA LISTINA: GOSTILNA MENCIGAR , ROBERT MENCIGAR s. p.

Gostilna Mencigar je lani praznovala 50 let neprekinjenega delovanja – obratovanja gostinskega lokala. Leta 1973 sta Gusti in Justina Mencigar odprla gostilno, ki je kmalu postala vaško zbirališče in postojanka ter cilj številnim turistom iz Slovenije, sosednje Avstrije in širše. Gostilna se je z leti nadgrajevala in spreminjala. Leta 2000 je gostilna pridobila večjo dvorano, ki od takrat naprej gosti številna slavja, pogostitve in zabave. Po smrti ustanovitelja Gustija in še posebej po smrti Justine je gostilno prevzel sin Robert, ki je tekom let gostilno dvignil še na višji nivo in jo naredil še bolj prepoznavno. Robert Mencigar s svojo družino predstavlja uspešnega podjetnika, ki zaposluje domače

ljudi in s tipično prekmursko kulinarično ponudbo predstavlja pomemben člen pri promociji in razvoju naše občine. Upamo, da nas bo s svojo gostoljubnostjo in prijaznostjo Robert in ostalo osebje Gostilne Mencigar razveseljevalo še mnoga leta.

ZAHVALNA LISTINA: JOŽEF POREDOŠ

Gospod Jožef Poredoš je bil predsednik Društva upokojencev Tišina 12 let, v obdobju od 2012 do 2024 leta. Ves čas si je prizadeval za dobro delovanje društva, za dober odnos med člani društva in sodelovanje z drugimi društvi in organizacijami v občini. Sodelovanje z Društvom upokojencev v Gornjih Petrovcih in v Kobilju je bilo prav tako pomembno. Da je bilo članom društva vedno dobrodošlo, je na podlagi sklepov Upravnega odbora društva pomagal oziroma mnogokrat prevzel organizacijo srečanj, piknikov in izletov. Omembe vredna je tudi Vzajemna pomoč v okviru društva, v katero je vključenih že več kot 430 članov. V vse težjih razmerah upokojencev je ta še posebej dobrodošla ob smrti člana vzajemne pomoči. Omembe vredno je tudi sodelovanje Društva upokojencev Tišina z lokalno skupnostjo, Občino Tišina. Sredstva, pridobljena od občine na podlagi javnih razpisov, so vedno porabljena za nemoteno delovanje društva. Gospod Jožef Poredoš je tudi kot bivši župan znal vedno potrkati na občinska vrata, če je bilo to potrebno ob najrazličnejših dogodkih društva. Gospod Jožef Poredoš je dolgih 12 let bil dober gospodar društva, z veseljem in odgovornostjo je opravljal svojo funkcijo. Po prekinitvi funkcije predsednika si pa še, zdaj kot podpredsednik, naprej želi dobrega sodelovanja v društvu. Gospod Jožef Poredoš je z delom v najrazličnejših organizacijah in društvih začel pri 19 letih. Vedno si je prizadeval za razvoj svoje vasi, krajevne skupnosti in občine kot celote. Bil je predsednik vaške skupnosti na Petanjcih, predsednik sveta krajevne skupnosti in v obdobju 2002 do 2010 leta tudi župan Občine Tišina. Še posebej ponosen je na izgradnjo gasilskih domov na Petanjcih in Borejcih, izgradnjo prve mrliške vežice na Petanjcih, asfaltiranje občinskih in vaških cest ter izgradnjo nove trafo postaje. Kot župan si je vedno prizadeval za čimprejšnjo izgradnjo kanalizacije, ceste Murski Črnci – Gradišče – Tropovci in izgradnjo ceste v Vanča vasi. Pridobljena je bila vsa projektna dokumentacija in finančni delež za izgradnjo novega vrtca pri osnovni šoli. Prav gotovo bi lahko našteli še kar nekaj dosežkov v lokalni skupnosti, ki so bili doseženi z dobrim delom in odgovornostjo gospoda Jožeta Poredoša. Občani Občine Tišina smo lahko ponosni na obnovo naše farne cerkve. Obnovljena cerkev prestavlja biser Tišine. Projekt obnove se je začel leta 2017, ko je bil ustanovljen tudi šestčlanski gradbeni odbor, na čelu katerega je bil Jožef Poredoš. Kot vodja gradbenega odbora je prevzel odgovornost in skrb za obnovo enega najstarejših sakralnih spomenikov v Prekmurju, župnijske cerkve Marijinega rojstva na Tišini, ko je kot pobudnik obnove začel s prvimi aktivnostmi. Z veliko mero potrpežljivosti in optimizma je pristopil k tvornemu sodelovanju z župnikom župnije Tišina, farani župnije, državnimi inštitucijami, z vsemi izvajalci in z Občino Tišina. Za obnovo tišinske cerkve Marijinega rojstva je Jožef Poredoš iz rok murskosoboškega škofa dr. Petra Štumpfa prejel škofijsko priznanje in zahvalo.

ZAHVALNA LISTINA: JOŽE ANDREJČ

Jože je aktivni član Čebelarskega društva Tišina od leta 1993. V obdobju 2005 – 2010 je bil predsednik društva, kar 26 let pa je že blagajnik. Že kot otrok je rad sodeloval pri bližnjem sosedu pri točenju medu. Za čebelarjenje ga je najbolj navdušil pokojni čebelar Matija Šerak iz Murske Sobote, ki mu je dajal koristne nasvete. Čebelariti je začel ljubiteljsko leta 1992 s 40 čebeljimi družinami. Ko je ostal brez službe, je čebelarjenje postalo njegov poklic. V tistem obdobju je čebelaril kar z 200 čebeljimi družinami. Je čebe-

lar prevoznik, saj čebele prevaža na kostanjevo, gozdno in ajdovo pašo v različne kraje ožje in širše okolice. S svojimi čebelarskimi izkušnjami in znanjem rad priskoči na pomoč čebelarjem v svojem društvu in tudi drugim, ki ga prosijo za pomoč. Je odličen mentor, za čebelarjenje je navdušil in vanj vpeljal veliko začetnikov. V društvu vedno z dobro voljo sodeluje pri različnih delih in usposabljanjih. Svoje znanje izpopolnjuje na številnih izobraževanjih, svojo iznajdljivost in praktičnost izkoristi pri izboljšanju opravil v čebelarstvu in s tem zmanjševanju stroškov. Vedno je pozitivnih misli, tako ob dobri kot ob slabi letini. Aktivno sodeluje pri promociji čebelarstva na raznih prireditvah v občini ali izven nje, na predstavitvah čebelarstva in na dnevih odprtih vrat. Skoraj vsako leto pomaga pri širjenju znanja o čebelah in njihovem pomenu za naravo med otroki vrtca in šole na Tišini pri izvedbi Tradicionalnega slovenskega zajtrka in dneva slovenske hrane. Jože je dobil številna priznanja za različne sorte medu na ocenjevanjih medu v Pomurju in na sejmu AGRA. Dobil je tudi odlikovanje ČZS, in sicer Antona Janše III. stopnje. Od leta 2000 je registriran vzrejevalec čebeljih matic. Njegove kvalitetne zasluge in uspehe pri vzreji matic izkazuje več priznanj na področju selekcije kranjske čebele v Sloveniji. Prejel jih je leta 2019, 2021, 2023 in letos v Beltincih za najboljšo linijo čebel po kriteriju skupnega selekcijskega indeksa. Ves čas svojega več kot tridesetletnega čebelarjenja skrbi, da so čebele zdrave. Čebelarjenje ga pomirja, ob delu uživa. Veseli ga, da med in drugi čebelji izdelki.

ZLATA PLAKETA: JOŽICA PREJAC

Gospa Jožica se je po upokojitvi v šolskem letu 2003/2004 vključila v študijski krožek Tišina in takoj izstopala po kakovosti izdelanih izdelkov. Samoiniciativno se je vključevala v različna ročnodelska izobraževalna srečanja upokojencev v Izoli in drugih organiziranih delavnicah, družbenih omrežjih za pridobitev novih strokovnih znanj s področja ročnih del. Vsa pridobljena znanja je nesebično predajala med vse člane študijskega krožka Tišina in na prireditvah, ki jih je izvajal študijski krožek. Več let je tudi aktivno sodelovala v ročnodelski sekciji pri Medobčinskem društvu invalidskih upokojencev v Murski Soboti, kjer je s svojimi izdelki sodelovala na različnih razstavah po Pomurju in širom Slovenije.

PRIZNANJE ŽUPANA: ALJAŽ NOVAK

Aljaž je odličnjak, dijak, ki je pri več predmetih izstopal s svojimi sposobnostmi, ki je zelo hitro dojemal nove pojme, se je posledično v nadaljevanju ure dolgočasil, delal druge stvari in bil včasih tudi moteč pri pouku. Bil je dober prijatelj z vsemi v razredu in jim je zelo rad pomagal pri nerazumevanju učni snovi. S svojo inteligentnostjo in razumevanjem stvari je z lahkoto dosegal dobre ocene, ni bil piflar, ni bil tisti, ki bi hotel imeti same petice. Zanimajo ga različne stvari: delo na polju, traktor, kombajn, kamera ... zato sami šoli ni posvečal preveč pozornosti, le toliko kot je bilo treba. Ker pa je odgovoren fant, se je na koncu le potrudil in pokazal, kaj zmore. Biti diamantni maturant ni kar tako. To zmorejo le najsposobnejši in pridni ljudje.

Nagrade za najboljše športne dosežke sta prejela:

NAJ ŠPORTNIK OBČINE TIŠINA ZA LETO 2023
1. nagrada: MARCEL RATNIK

Marcel Ratnik je kariero začel pri nogometnem klubu Tišina. Po prvih korakih v klubu je sledil prestop v NŠ Muro, kjer je nastopal do leta 2017. Nato je sledil prestop v NK Maribor, kjer je ostal samo eno sezono. Leta 2018 pa je prestopil v NK Olimpijo Ljubljana, kjer je sprva igral za kadetsko selekcijo U17 in še za mladinsko selekcijo U19. Svoj debi za člansko ekipo Olimpije je vknjižil 25. 07. 2021. Do zdaj je zbral več kot 100 nastopov za člansko ekipo Olimpije in je tudi najmlajši v zgodovini kluba, ki je prišel do te številke. Od leta 2017 je tudi član mlajših selekcij slovenske reprezentance. 20. 01. 2024 pa je zabeležil tudi debi za člansko reprezentanco na prijateljski tekmi proti ZDA. Marcel Ratnik ima za seboj zelo uspešno sezono 2022/23, saj je takrat z Olimpijo osvojil dvojno krono – naslov državnih in pokalnih prvakov. V omenjeni sezoni je odigral skupno 37 tekem (31 v Prvi ligi Telemach, 4 v slovenskem pokalu Pivovarna Union in 2 evropski kvalifikacijski tekmi), pri tem pa dosegel 1 gol in prispeval 1 asistenco. Posledično je Olimpija poleti 2023 (sezona 2023/24) nastopala v kvalifikacijah za Ligo prvakov, kjer se je uspešno uvrstila v Evropsko konferenčno ligo. Marcel je odigral vseh 6 evropskih tekem skupinskega dela, kjer je Olimpija dosegla 2 zmagi (proti Slovan Bratislavi in KI Klaksviku) in zasedla končno 3. mesto. V pretekli sezoni 2023/24 pa je Marcel še dodatno nadgradil svojo formo, saj je skupno dosegel 5 zadetkov in prispeval 1 asistenco.

NAJ ŠPORTNICA OBČINE TIŠINA ZA LETO 2023
1. nagrada: NATALIJA PAVLINJEK

Natalija je aktivna članica Atletskega kluba Pomurje od oktobra 2011. Z organizirano in prizadevno vadbo se je razvila v eno ključnih in najuspešnejših članic soboškega Atletskega kluba. Natalija s pozitivnim pristopom do dela, učenja in treninga uspešno povezuje svoje načrte v športu in šoli, saj je vseskozi odlična učenka, dijakinja in študentka. Ob tem je s svojim pristopom do dela in razvijanja medsebojnih odnosov zgled vsem ostalim članom atletskega kluba. Natalija je klubska in pomurska rekorderka v šprintu na 60 m z ovirami v dvorani, 100 m z ovirami in 400 m z ovirami, ter je ena od ključnih članic ženskih klubskih štafet 4 x 100 m in 4 x 400 m, ki spadajo v ožji slovenski vrh. Uspešna je tudi v individualnih sprinterskih disciplinah 100 m in 200 m. Po težavah s športnimi poškodbami v letu 2022 se je v letu 2023 uspešno vrnila na atletske steze in že takoj na začetku leta 2023 popravila osebni, klubski in pomurski rekord na 60 m z ovirami v dvorani. Atletsko sezono je uspešno nadaljevala in na številnih mednarodnih atletskih mitingih osvojila visoka mesta. S svojimi rezultati v letu 2023 je Natalija prispevala k temu, da je bil Atletski klub Pomurje v letu 2023 razglašen za tretji najuspešnejši športni kolektiv med posamičnimi športi v Mestni občini Murska Sobota. V letu 2023 je tekmovala v absolutni članski kategoriji

Zapisala:
Stanka Hauko

PRIREDITVE OB 24. PRAZNIKU OBČINE TIŠINA

Kot vsako leto je bilo tudi letos praznovanje občinskega praznika bogato in raznoliko.

Na osrednjem prireditvenem prostoru pred župnijsko cerkvijo na Tišini smo postavili šotor, ki je bil skozi cel teden pred občinskim praznikom prizorišče zanimivih predstav s področja ljudskega petja, umetnega petja, gledališke dejavnosti, folklore in sodobnega plesa v organizacij Občine Tišina in KUD Tišina.

V letošnjem letu smo dali poudarek domačim izvajalcem, kajti prav je, da damo priložnost tistim, ki se skozi celo leto trudijo na vajah, na koncu pa nimajo priložnosti predstaviti se domačemu občinstvu.

V TOREK, 3. 9., so se nam predstavili gostitelji, člani vokalno-instrumentalne skupine Cvetje v jeseni z gosti: pevkami ljudskih pesmi DU LENART, Mörskimi godci, Vinskimi brati, ljudskimi pevci in godci »GABERSKI MANTRAŠI«.

V SREDO, 4. 9., so se nam kot gostitelji predstavili člani vokalne skupine Prekmurci ob 20-letnici delovanja, v goste so povabili člane okteta KLOPOTEC s Kapele.

V ČETRTEK, 5. 9., smo v goste povabili člane dramske sekcije KUD SV. ANA v Slovenskih goricah, s predstavo avtorja Toneta Partljiča Čaj za dve.

V PETEK, 6. 9., pa smo imeli večer pesmi, folklore ter sodobnega plesa. Najprej so se s pevskim nastopom predstavili učenci podružnične šole Gederovci, nato učenci OŠ Tišina z nastopom folklorne skupine in s točko sodobnega plesa.

Ob koncu so se nam predstavili plesalci Folklorne skupine KUD Jožef Košič iz Bogojine. Ob tem nastopu smo spoznali, da nam v občini primanjkuje ravno takšna skupina in pobožna želja je, da bi jo tudi mi ustanovili. Upam, da se mi želja uresniči že v bližnji prihodnosti, zato vabim vse zainteresirane plesalce, da se nam pridružijo.
Obisk je bil skozi cel teden zelo dober, kar je dokaz, da smo se prav odločili, ko smo dali priložnost domačim izvajalcem.

Ob koncu letošnji Ivanocyjevih dnevov že delamo načrte za naslednje leto. Okvirni načrt je že narejen in moram vam zaupati, da bo program zelo pester in zanimiv
.
Zahvaljujem se Občini Tišina, KUD Tišina ter vsem članom društev, ki ste sodelovali pri organizaciji in izvedbi letošnji prireditev.

Anton Omar

PR Draft I.

OBČINA TIŠINA POŠILJA SVOJ GRB IN SEMENA DREVES V VESOLJE NA KROVU MAYASAT-1

ZA OHRANITEV ZGODOVINE IN OBOGATITEV PRIHODNOSTI

Tišina, Slovenija - Občina Tišina bo prva občina na svetu, ki bo svoj uradni grb poslala v orbito. Ta izjemen dogodek se bo zgodil v sklopu vesoljske misije na krovu nanosatelita MayaSat-1, ki ga je razvilo podjetje Genesis SFL. Grb, ki ponazarja bogato zgodovinsko in naravno dediščino občine, bo po končani misiji vrnjen na Zemljo, kar bo občini omogočilo, da prejme simbol s prav posebno vesoljsko zgodbo.

MayaSat-1 biološki inkubator, nanosatelit za biološke raziskave v vesolju, Genesis SFL.

Grb Občine Tišina je upodobljen na ščitu pozno gotskega stila, z zlatim in zelenim poljem, ki ju ločuje valovnica. V zgornjem zlatem polju so trije vertikalno postavljeni zeleni listi divjega kostanja, ki simbolizirajo povezanost občine z naravo, medtem ko spodnje zeleno polje krasita dva zlata prekrižana žitna klasa, ki predstavljata bogato agrarno zgodovino in plodnost regije.

Z leve proti desni: Petra Knaus, operativna direktorica Genesis SFL, mag. Mateja Krizmanič Telkeš, direktorica občinske uprave, Stanka HAUKO, ekonomsko-komercialni tehnik, dr. Mátyás Bence, ustanovitelj in director Genesis SFL.

Poleg grba bodo v vesolje poslali tudi semena dreves, ki bodo izpostavljena ekstremnim vesoljskim razmeram, katere je nemogoče replicirati na Zemlji. Po orbitiranju okoli Zemlje bodo ta semena vrnjena na Zemljo, kjer bodo poskušali preveriti, kako so vesoljski pogoji vplivali na njihovo sposobnost kalitve. S tem eksperimentom si občina prizadeva obogatiti svoj park z drevesi, ki bodo nosila edinstveno zapuščino iz vesolja ter simbolizirala napredek znanosti in povezanost med našim planetom in vesoljem.

Biološki inkubator MayaSat-1 je zasnovan za izvajanje bioških preizskusov v vesolju in omogoča raziskovanje vpliva mikrogravitacije, povečane radiacije in temperaturnih ekstremov na različne biološke vzorce, kot so človeška DNK, rastlinska semena, alge, glive in bakterije. Eden izmed glavnih ciljev v tej misiji je tudi pokazati izvedljivost njegove uporabe za prevoz tovora namenjenega daljšim biološkim poskusom v vesolju. Tovor bo nameščen v vesoljsko kapsulo NYX, v sklopu Mission Possible.

Izstrelitev je načrtovana za prvo polovico leta 2025 iz Kalifornije z raketo Falcon 9 podjetja SpaceX na višino 800 km, kjer bo raketa izpustila kapsulo v orbito. Po kroženju okoli Zemlje bo kapsula s tovorom pristala na odprtem morju s pomočjo padal, kjer jo bo pričakala reševalna ekipa. Vzorci in drugi komercialni tovor bodo po končani misiji vrnjeni Občini Tišina in ostalim udeležencem misije na krovu MayaSat-1.

Mission Possible 2025 (upodobljeno), kapsula Nyx ob vstopu v atmosfero po kroženju okoli Zemlje. Zasluge: The Exploration Company.

NAŠ OBČAN KAREL KOUS S KRAJNE PRAZNOVAL 100. ROJSTNI DAN

V petek, 19. julija 2024, je svoj 100. rojstni dan praznoval najstarejši občan občine Tišina Karel Kous s Krajne.

Župan Franc Horvat mu je ob častitljivem jubileju čestital in zaželel trdnega zdravja. Na njegov 100. rojstni dan so se v gostilni Mencigar na Krajni zbrali sorodniki, sosedje, vaščani in znanci. Najstarejšemu občanu želimo prijetne dni in veliko zdravja.

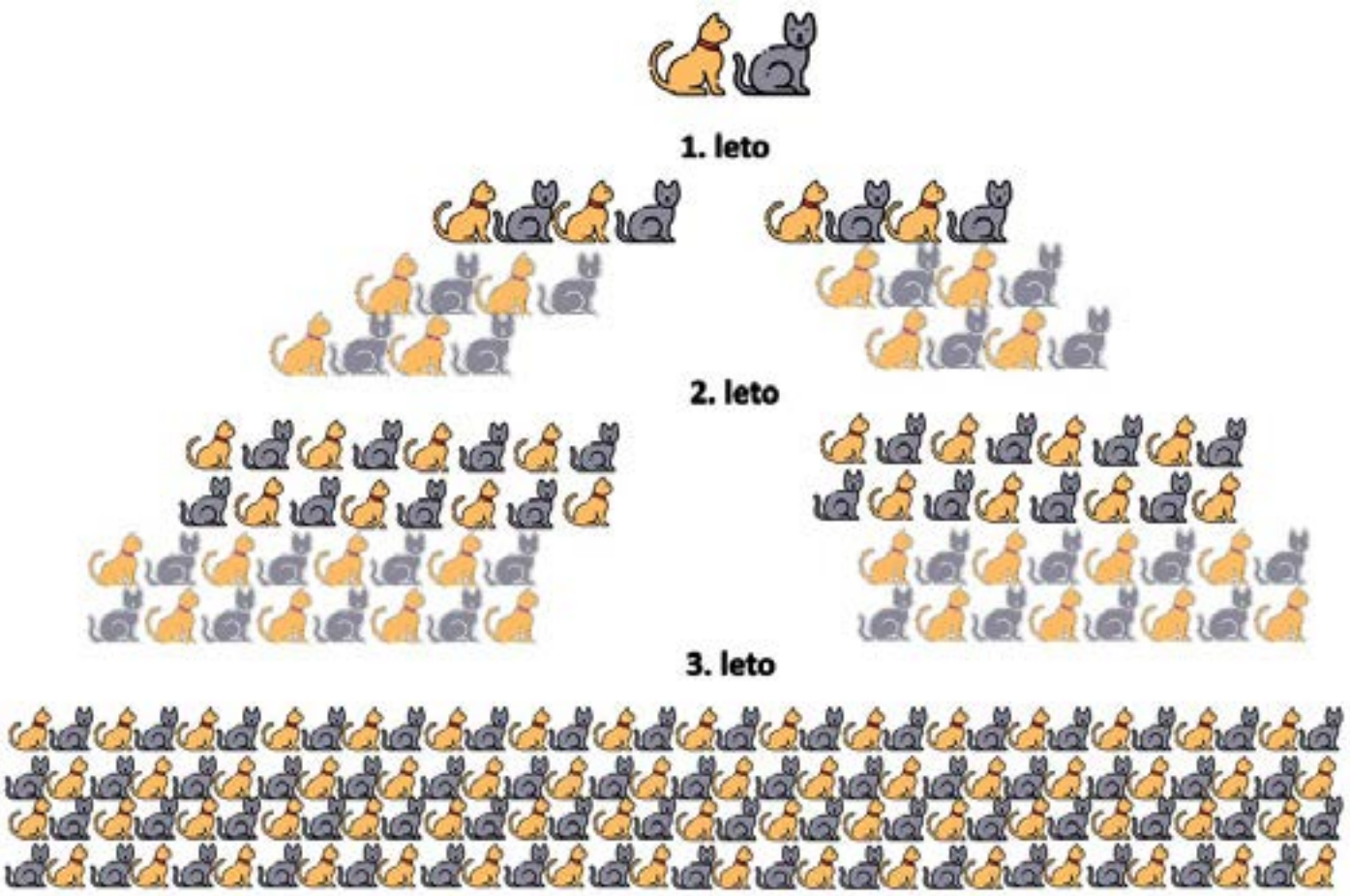
Stanka Hauko

Društvo za zaščito živali Pomurja

Zakaj sterilizirati in kastrirati?

Na spodnji shemi je prikazana **»mačja piramida«** za obdobje treh let, ki nastane iz ene nesterilizirane mačke. Nemogoče je poskrbeti za vse te mačke, zato potem mačke pogosto trpijo zaradi bolezni, so zanemarjene, zapuščene ali povožene. Najenostavnejši način, da preprečimo to trpljenje je, da poskrbimo za sterilizacijo in kastracijo.

Če mačka koti 2x na leto po 4 mladiče. Pri enem letu imajo že muce svoje mladiče in tako naprej. Istočasno se več let razmnožuje več generacij.

VELIKO JE PREDNOSTI STERILIZACIJE IN KASTRACIJE

- **Ni problema, kam z mačjimi mladiči** ,ni zavrženih in zanemarjenih mačk.
- Prepreči ali **zmanjša se tveganje za bolezni** (rak na maternici, jajčnikih, mlačni žlezi, idr.).
- Manjše tveganje za neozdravljive spolno prenosljive bolezni (mačji aids, levkoza, …).
- Manj potepanja in pobegov (ni gonitve), posledično **manj povoženih živali.**
- **Manj** markiranja, tuljenja in drugih **nezaželenih vedenj.**
- **Bolj umirjeni** in vodljivi, lažji za vzgojo.
- Mačke tako kot so prej, še naprej **lovijo miši.**

AKCIJA STERILIZACIJ IN KASTRACIJ (20 % popust na ceno storitve)
POTEKA NA VSEH VETERINARSKIH AMBULANTAH
V POMURJU, MOŠKANJCIH IN ORMOŽU

od 1. 9. do 31.10. 2024.

DOLŽNOST! Dolžnost lastnikov živali je, da **preprečijo nekontrolirano razmnoževanje:** "Skrbnik hišnih živali mora z zagotovitvijo osamitve, kontracepcije, sterilizacije ali kastracije živali preprečiti rojstvo nezaželenih živali." (11. člen Zakona o zaščiti živali). Če imamo **več kot 5 odraslih hišnih živali iste vrste** več kot 30 dni, se šteje to kot gojitev hišnih živali – dejavnost, ki jo je potrebno prijaviti. (5. člen Zakona o veterinarskih merilih skladnosti).

Ubijanje mladičev je kaznivo ter nehumano. Nobeno živo bitje ne bi smelo umreti nasilne smrti, tudi živali ne! Zato raje poskrbite za sterilizacijo in kastracijo ter preprečite nepotrebno trpljenje.

V Društvu za zaščito živali Pomurja smo vam pripravljeni pomagati.
Če se vaše mačke ne pustijo prijeti – imamo za ta namen primerne pasti, živolovke, v katero se mačka ujame in se nepoškodovana odpelje na poseg.

Če nimate kletke za transport vaših živali ali prevoza, lahko pokličete tudi nas.

Telefonski številki, če rabite našo pomoč – 070 879 212 ali 040 736 313

ZA STERILIZACIJO/KASTRACIJO VAŠE ŽIVALI POKLIČITE NA IZBRANO VETERINARSKO AMBULANTO IN SE PREDHODNO NAROČITE.

**** Nekatere veterinarske postaje nudijo v času akcije popust na ceno storitve tudi na sterilizacijo in kastracijo KUNCEV. Pred prihodom prosim pokličite na izbrano veterinarsko postajo in preverite.**

Mačke nikoli ne vozite prosto v avtomobilu!

KUPON ODREŽITE, IZPOLNITE IN PRINESITE S SEBOJ.

(IZVOD ZA DRUŠTVO)

PODATKI O LASTNIKU ŽIVALI (vpišite)**:**

Ime in priimek: _____
Naslov: _____
Občina: _____
Tel. št./e-naslov: _____
Pes (vpiši število pri posameznem spolu): M: _____ Ž: _____
Mačka (vpiši število pri posameznem spolu): M: _____ Ž: _____
Kunec (vpiši število pri posameznem spolu): M: _____ Ž: _____

Z enim kuponom lahko popust uveljavite za več živali.
Pred sterilizacijo oz. kastracijo mora biti vaša žival zdrava in razglistena!

Po zaključku akcije bomo izžrebali 5 nagrajencev, katerim bomo podelili nagrade!

(IZVOD ZA VETERINARSKO POSTAJO)

AKCIJA S/K 2024/il.

Trg zmage 8, p.p. 30, SI 9000 Murska Sobota, Tel. št.: 070/879-212, 031/528-396, 040/736-313
Spletni naslov: www.dzzpomurja.si, e-pošta: dzzpom@gmail.com

Društvo za zaščito živali Pomurja

Novice – JESEN 2024

NE DARILO, NE IGRAČA, TEMVEČ VELIKA ODGOVORNOST

Da imajo ljudje radi živali je spodbudno, a neodgovorno skrbništvo naredi več škode kot koristi. Vsekakor mora biti odločitev, da v svoj dom sprejmemo hišnega ljubljenčka, dobro premišljena.

Zakaj? Vse več je prošenj za iskanje novih domov za živali. Pogoste so alergijske reakcije, zdravstvene težave lastnikov, selitve, prevelik finančni zalogaj ali jih okolica ne sprejme. Še več pa je primerov, ko **živijo živali v neprimernih pogojih**, so zanemarjene in nezaželene.

Strošek: Finančni strošek je dejstvo, ki ga moramo vzeti v zakup. Brez tega žal ne bo šlo. Potrebna je **primerna oprema** (povodec, kletka, posodice, ipd.), **kvalitetna prehrana** ter redni (cepljenje, sredstva proti zajedavcem, sterilizacija/kastracija) in izredni (bolezni, nesreče) **veterinarski stroški**.

Zahtevajo delo in čas → Vsako živo bitje terja **vsakodnevno** oskrbo. Najprej jih je potrebno navaditi na novo okolje, vpeljati nove navade, urnike prehranjevanja in nege. Za njimi je potrebno čistiti iztrebke, potrebno jih je peljati na sprehod, jim nameniti **pozornost**.

Slabe navade hišnih ljubljenčkov: Vsako dejanje naših živalskih prijateljev nas ne bo navduševalo. Nekatere rade praskajo pohištvo, grizejo predmete, opravijo potrebno izven stranišč, puščajo dlako, pobegnejo k sosedom, hodijo po tipkovnici, kradejo hrano, raztrgajo vrečo s smetmi, ipd. **Večino teh slabih navad se da odpravit, je pa potrebna potrpežljivost in vztrajnost.**

Vedenjske težave: **Nekatere živali razvijejo določene strahove** (npr., pred poki) **ter neprimerna vedenja** (vlečenje na povodcu, preganjanje drugih živali). Tudi te je možno odpraviti, je pa potrebno vložiti več truda. Pomembno je, da upoštevamo njihov nagon, potrebe ter morebitne travme.

Življenjska doba: Od vrste do vrste se življenjska doba močno razlikuje; medtem ko lahko mačke živijo tudi po 20 let, je povprečna življenjska doba hrčka komaj dve leti**. Pripravljeni moramo biti tako na večletno oskrbo živali ter na dejstvo, da se bomo morali nekega dne posloviti.**

ČE VAS TO NI USTAVILO in si še zmeraj želite živalske družbe pa vam pihamo na dušo, da rešite živali, ki potrebujejo pomoč. Več kot 10.000 živali čaka na posvojitelje v zavetiščih v Sloveniji, še več pa jih životari na terenu. ***Ni bolj hvaležnega bitja kot je rešena žival.***

130 LET PGD MURSKI PETROVCI

V soboto, 24. 8. 2024, je PGD Murski Petrovci praznovalo častitljivo 130. obletnico delovanja.
130 let humanega in prostovoljnega dela je obdobje, na katerega smo gasilci in vaščani Murskih Petrovcev zelo ponosni. Kar nekaj generacij gasilcev se je v teh letih zamenjalo v naših vrstah. Vsaka generacija je živela in delovala v pogojih, ki so bili dani v določenem obdobju. Glavni cilji, ki so jih pri tem vodili, so bili pomoč človeku v stiski, prijateljstvo, druženje in ti cilji nas povezujejo v Murskih Petrovcih še danes.
Po mimohodu gasilcev in praporščakov so zbrane goste nagovorili predsednik PGD Murski Petrovci, g. Alojz Klonfar, župan občine Tišina, g. Franc Horvat, in predstavnik pomurske gasilske regije, g. Martin Ficko.
Za 130 let aktivnega delovanja je bila PGD Murski Petrovci podeljena zlata plaketa. Svečanost je bila tudi priložnost, da se posebej izpostavi dolgoletno delo članov v gasilski organizaciji. Priznanja so tako prejeli: Ivan Ciglar, Franc Maček in Mojca Klemenčič.
Prireditev so s svojimi nastopi popestrili naši najmlajši vaščani. Po končani slovesnosti je sledila gasilska veselica z ansamblom Vrhovi, ki je poskrbel za zabavo in dobro vzdušje pozno v noč.

Zapisala: Lea Dšuban

SLOVESNOST OB 24. PRAZNIKU OBČINE TIŠINE IN 130-LETNICI PGD VANČA VAS

V Vanča vasi smo 31. 8. 2024 praznovali skupno slovesnost ob 24. prazniku Občine Tišine in 130-letnici delovanja Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Vanča vas. Dogodek je bil poln čustev in ponosa, saj so se zbrani spomnili bogate zgodovine društva in njegovega prispevka k varnosti in povezanosti v lokalni skupnosti.

PGD Vanča vas je bilo ustanovljeno 30. julija 1894, ko je bil napisan prvi uradni dokument današnjega Prostovoljnega gasilskega društva Vanča vas »Osnovna pravila gasilskega društva v naši občini«. Omenjen dokument je bil 26. septembra 1894 zapečaten s strani madžarskega kraljevega notranjega ministra v Budimpešti. Original se še danes hrani v Sombotelskem muzeju.

Pobudo za ustanovitev so dali lokalni prebivalci, ki so

prepoznali potrebo po organizirani zaščiti pred požari in drugimi nesrečami. Prvotno je bilo v gasilskem društvu Vanča vas 16 članov, prvi gasilski dom z orodjem in opremo pa se je nahajal ob glavni cesti Gederovci–Murska Sobota.

Med najtežavnejša obdobja društva lahko zagotovo

štejemo čas med obema svetovnima vojnama, ko je društvo delovalo z omejenimi sredstvi, upadlo pa je tudi število članov. Takoj po koncu druge svetovne vojne je Gasilsko društvo Vanča vas znova prevzelo svojo vlogo in nadaljevalo z delovanjem. Novi mejnik v razvoju ga-

silskega društva Vanča vas je zagotovo pričetek gradnje novega gasilskega doma, ki se je začela leta 1962. Gasilski dom so zgradili gasilci sami s pomočjo sovaščanov. V zadnjih desetletjih se je društvo soočalo z izzivi modernizacije opreme in usposabljanja članov za nove vrste intervencij, kot so naravne nesreče in tehnične intervencije. Lansko leto je po nekaj desetletjih bila ponovno ustanovljena tudi ekipa pionirjev, katere člani predstavljajo svetlo prihodnost društva.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo je izjemno pomembno za PGD Vanča vas, prav tako pa društvo odlično sodeluje tudi z Občino Tišina, zato smo še posebej ponosni, da smo lahko ob našem jubileju v naši vasi praznovali tudi 24. praznik Občine Tišina. Na osrednji slovesnosti, so bila torej podeljena tako gasilska kakor tudi občinska priznanja, nato pa so oder zasedli Poskočni muzikanti, ki so številne obiskovalce zabavali dolgo v noč.

Ob tej pomembni obletnici, bi se radi zahvalili vsem sedanjim in preteklim članom za njihov trud in predanost. Brez njihovega doprinosa društvo verjetno ne bi obstajalo v takšni obliki kot danes. 130 let je dolga doba in kljub številnim izzivom med tem obdobjem, je društvo vedno predstavljalo povezovalno nit v naši vasi. Lokalni skupnosti se zahvaljujemo za podporo in zaupanje ter obljubljamo, da bomo še naprej skrbeli za njihovo varnost in dobrobit. Bodočim novim članom pa sporočamo, da je gasilstvo več kot le prostovoljna dejavnost – je način življenja, ki prinaša veliko zadovoljstva in ponosa.

PGD Vanča vas

4. GASILSKI MLADINSKI TABOR GASILSKE ZVEZE TIŠINA

Za nami je še en uspešen gasilski mladinski tabor, poln zabave, dobre volje in novosti. Od ponedeljka, 12. avgusta, pa do četrtka, 15. avgusta 2024, smo v šolskih počitnicah organizirali 4. Gasilski mladinski tabor 2024 za najmlajše. Letos se je gasilskega tabora udeležilo 55 otrok. Skupno je za uspešno izvedbo tabora skrbelo 20 mentorjev, ki so s svojo predanostjo in energijo poskrbeli za nepozabne dni.

Prvi dan tabora smo se vsi skupaj zbrali ob 8.00 uri pri nogometnem igrišču na Petanjcih. Otroci so se postavili v vrsto zbor, naredili so vajo razvrščanja, dvignili zastavo in prisluhnili predsedniku Gasilske zveze Tišina Vinku Gajštu, poveljniku Jožetu Ficku in vodji gasilskega mladinskega tabora Petru Kaučiču, ki so predstavili letošnji program tabora in pravila, ki so se jih morali otroci strogo držati v času tabora. Po kratki predstavitvi so mentorji prinesli šotore. Otroci so jih morali postaviti sami. Med postavljanjem šotorov smo dobili malico. Vsak dan so za našo prehrano poskrbeli: glavna kuharica Alenka Gajšt in kuharji Osnovne šole Tišina. Vsak dan so se otroci zjutraj ob 7.30 uri zbudili in pospravljali ter urejali šotore. Po osebni higieni smo vsako jutro imeli telovadbo, nato je sledil prvi obrok - zajtrk. Po zajtrku smo vedno imeli gasilski del tabora.

En dan smo se peš odpravili do parka Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija na Petanjcih, kjer smo izvedli gasilsko orientacijo. Otroke so pričakale različne naloge, ki so jih morali uspešno opraviti na točkah. Drugi dan smo imeli prikaz gasilskih aparatov in pravilno gašenje z njimi.
Tretji dan so nas obiskali gasilci iz Gasilske enote Murska Sobota, policisti iz Policijske postaje Murska Sobota, reševalna enota iz Murske Sobote in vojaki iz vojašnice Maribor. Gasilci so nam predstavili svoje delo in delovno opremo za tehnično reševanje. Policisti so pripravili poligon, na katerega so se morali podati z VR očali.
V simulaciji so imeli prikazanega sebe - v vinjenem stanju in pod vplivom substanc. Pri vojakih smo si nadeli njihovo težko opremo s čelado in poskušali z njo teči. Ogledali smo si tudi oklepno vozilo Patria. Reševalci so

nam predstavili reševalno vozilo in opremo ter nam prikazali, kako se pravilno oskrbi oškodovanca.

Po gasilskem delu smo bili deležni odličnega kosila. Po kosilu smo imeli popoldanski počitek, nato pa so se začeli zabavni deli, kot so trening v nogometu s trenerjem NK Tišina Zoranom Hozjanom, ostale športne aktivnosti, likovne delavnice, napad na tabor z vodnimi baloni, kopanje v Termah Radenci, obisk slaščičarne Tropicano v Radencih, igranje med dvema ognjema itd. Za vse te delavnice so poskrbeli naši mentorji.

Pred spanjem zvečer smo pripravili taborni ogenj ter družabne igre. Pekli smo koruzo in marshmallov. Ko je ura vsak dan odbila 21.00, smo naš večerni del programa zaključili in se šli tuširat. Ob 22.00 uri smo se odpravili na nočni počitek. Vsako noč smo imeli dva dežurna mentorja, ki sta do jutra, ko so otroci spali, pazila tabor. Tabor smo zaključili s podelitvijo priznanj in simboličnimi darili, ki so jih otroci prejeli za udeležbo in prizadevnost na taboru. Po podelitvi so se otroci vrnili k svojim staršem.

Iskrena hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k sami izvedbi tabora. Posebna zahvala gre mentorjem, ki so bili z njimi 24 ur na dan, za njihov trud, energijo, čas in predanost, saj brez njih tabora ne bi mogli izvesti. Prav tako se zahvaljujemo vsem staršem, ki ste podprli naš tabor in nam zaupali svoje otroke. Iskrena hvala tudi vsem, ki ste nam zadnji dan tabora predstavili svoje delo in nam popestrili tabor. Naučili smo se veliko novega. Veselimo se že naslednjega leta, ko bomo lahko znova ustvarjali nepozabne spomine in izkušnje. Letošnji tabor je bil prijetna izkušnja in koristna popestritev za mlade v lo-

kalnem okolju, saj so skozi različne tematike spoznavali temeljna načela prostovoljne gasilske službe. Vso znanje, ki so ga pridobili, pa jim lahko v osebnem življenju veliko koristi.

Vinko Gajšt, predsednik GZ Tišina

TRADICIONALNI TURNIR PLAVČEK

V soboto, 7. septembra, je bilo na igrišču NK Tišina zelo živahno. NK Tišina je organizirala sedaj že tradicionalni turnir mlajših selekcij, turnir Plavček, ki se je odvijal v sklopu občinskega praznika. Turnirja se je letos udeležilo 24 ekip iz celotnega Pomurja v kategorijah U7, U9, U11 in U13. Najštevilčnejša selekcija in s tem tudi največja konkurenca je bila v selekciji U9, kjer je tekmovalo kar 10 ekip.

Turnir se je odvijal čez cel dan in tako v našo sredino privabil veliko obiskovalcev in nogometnih navdušencev, ki so navijali in spodbujali mlade nadebudneže. Turnir smo popestrili s srečelovom in tombolo, kjer so obiskovalci lahko zadeli enega izmed petih nogometnih dresov. Tombola se je izkazala za pravo atrakcijo in je požela veliko zanimanja.

Po koncu tekem vsake selekcije smo prvim trem ekipam v skupini podelili pokale.

Veseli nas, da je turnir tako zelo obiskan, saj v to vložimo veliko svojega prostega časa in s tem dobimo potrditev, da dobro delamo in seveda veliko dodatne volje za zagon naprej.

Hvala vsem obiskovalcem, sponzorjem in vsem prostovoljcem, saj brez vas turnirja ne bi izpeljali, kot smo ga!

TURNIR ZA POKAL OBČINE TIŠINA

V soboto, 20. julija, se je na igrišče NK Tišina spet vrnil članski nogomet. Domači klub je organiziral tradicionalni turnir za pokal občine Tišina. Turnir ima bogato tradicijo, saj smo pred leti gostili Muro in druga prvoligaška ter drugoligaška moštva. Poleg domače ekipe so se letos turnirja udeležila še 3 moštva. Prvi polfinalni dvoboj, med domačo ekipo in ekipo iz Puconcev, je bil odločen v drugem polčasu in je pripadal nogometašem iz Puconcev, ki so se tako uvrstili v veliki finale. Drugi dvoboj med Bakovci in Radenci je po napetem strelja-nju enajstmetrovk pripadal ekipi iz Bakovcev. V tekmi za tretje mesto je domača ekipa priznala premoč sosedom iz Radencev. V finalu pa je ekipa iz Puconcev suvereno odpravila kolege iz Bakovcev. Po finalni tekmi je potekala podelitev, pokale je podelil župan občine Tišina, g. Franc Horvat.

1. polfinale: Tišina:Puconci - 1 : 2

2. polfinale: Bakovci:Slatina - 0 : 0 (naprej Bakovci po streljanju enajstmetrovk)

Tekma za 3. mesto: Tišina:Slatina - 0 : 1

Finale: Bakovci:Puconci - 2 : 0

CAR RIBIŠKE PODRUŽNICE TIŠINA JE DRAGO PERKIČ IZ PETANJCEV

Ribiška podružnica Tišina je v ribnikih Gradišče pripravila tradicionalno srečanje ribičev za laskavi naslov ribiški car za leto 2024/2025. Nastopilo je 14 ribičev, ujeli so 240 kg rib, ki so po tehtanju takoj veselo zaplavale v vodi. Najbolj spreten, z najboljšo vabo in najbolj nabrušenim trnkom je bil Tkalec Daniel iz Lendave, ki je ujel 57,50 kg rib, predvsem krape in amurje.

Rezultati:
1. mesto: Tkalec Daniel - Lendava - 57,50 kg
2. mesto: Serec Branko - Gederovci - 54,25 kg
3. mesto: Žižek Tibor - Lendava - 27,00 kg
4. mesto: Perkič Drago - Tišina - 21,75 kg
5. mesto: Serec Sašo - Gederovci - 14,45 kg

Najtežjo ribo je ujel zmagovalec Tkalec Daniel iz Lendave - 13,45 kg težkega krapa.
Car ribiške podružnice Tišina je Perkič Drago, ki je ujel amurja, težkega 11,55 kg.

14. julija so ribiči pripravili srečanje mladih ribičev – pionirjev U 15 in U 20.

REZULTATI

U 15

1. mesto: Horvat Aljaž - Bakovci	7 kg
2. mesto: Prkič Žan - Vanča vas	4,75 kg
3. mesto: Meglič Blaž - Bakovci	4,15 kg

U 20

1. mesto: Ružič Aljaž - Tišina	5,80 kg
2. mesto: Helcl Aljaž - Videm	4,20 kg
3. mesto: Novak Fabijan - Bakovci	2,10 kg

Ob občinskem prazniku občine Tišina so ribiči pripravili ribiško srečanje z ribolovom za prehodni pokal občine Tišina, katerega se je udeležilo 15 ribičev, ki so skupaj ujeli 172,90 kg rib in jih po tehtanju spustili v vodo.

Najboljši so bili:

1. Božič Bojan - Murska Sobota	40,75 kg
2. Prosenjak Peter - Bakovci	30,95 kg
3. Novak Anton - Bakovci	24,90 kg
4. Božič Drago - Bakovci	3,35 kg

VAŠKE IGRE

Vaške igre so bile letos v Sodišincih. V nedeljo, 30. junija, se jih je udeležilo vseh trinajst vasi naše občine. Igre so bile zabavne, mokre, nekatere tudi smešne. Ob lepem vremenu ni manjkalo osvežilnih pijač ter okrepčilnih jedi.
Prvo mesto je spet pripadalo naši vasi Sodišinci, drugo Borejcem, tretje pa Rankovcem.
Hvala vsem za udeležbo ter pomoč ob prireditvi.

Mirjan Kuzma

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA TIŠINA – GEDEROVCI

Članice in člani krajevne organizacije Rdečega križa Tišina – Gederovci (KORK Tišina – Gederovci) smo vse leto aktivni na različnih področjih v naši občini. Pomagamo v stiskah ranljivejšim skupinam, skrbimo pa tudi za bolj kakovostno in zdravo življenje naših občanov. Posvečamo se vsem generacijam, od najmlajših do najstarejših. Med drugim smo se v torek, 25. junija, pridružili pohodu Krajevne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Tišina in pred štartom izvedli brezplačne meritve dejavnikov tveganja. Naši usposobljeni člani so izvedli meritve krvnega tlaka ter ravni sladkorja in holesterola v krvi, hkrati pa so delili nasvete o varovanju zdravja in zdravem življenjskem slogu. Meritev pred pohodom se je udeležilo več kot 30 občanov. Ob tem bi se še posebno radi zahvalili gospe Nadi Mladenović za sodelovanje.

V nedeljo, 1. septembra, pa smo imeli vsakoletno tradicionalno srečanje krvodajalcev Občine Tišina v gostilni Mencigar na Krajni. Zbralo se je okoli 80 krvodajalcev, ki se redno ali občasno udeležujejo krvodajalskih ak-

cij, ali pa so bili nekoč krvodajalci, zaradi let pa krvi ne morejo več darovati. Letos smo se še posebej zahvalili trem našim krvodajalcem: Robertu Štefanecu, Štefanu Lukaču in Jožetu Poldaufu, ki so kri darovali več kot 100 krat. Dogodka so se udeležili tudi župan Franc Horvat, član Območnega odbora RKS OZ Murska Sobota Dean Köveš, dr. med. spec., krvodajalci, člani KORK Tišina – Gederovci ter drugi. Ob tej priložnosti smo krvodajalce povabili na našo drugo terensko krvodajalsko akcijo, ki bo 16. oktobra na Osnovni šoli Tišina.

ŠTUDIJSKI KROŽEK TIŠINA IN TEDNI VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJE 2024

Učenje in izobraževanje poteka v različnih oblikah in okoliščinah od rojstva do smrti, tako pridobivamo osebne lastnosti, interese, vrednote, nova znanja, spretnosti in veščine ter odnos do sebe in drugih. Člani študijskega krožka Tišina smo se, kot vrsto let do sedaj (od leta 1999), pridružili vseslovenski akciji Andragoškega centra Slovenije in Ministrstva za vzgojo in izobraževanje - Tedni vseživljenjskega učenja 2024, ki so potekali od 10. 5. do 16. 6. 2024. Tako smo 13. maja 2024 med 14.30 in 15.30 v prostorih Osnovne šole Tišina izvajali učne ure Izdelovanje zapestnic dobre volje in prijateljstva. Udeleženci prireditve so pridobivali novo strokovno znanje v izdelovanju zapestnic iz različnih niti in prej, veščine in spretnosti ter razvijali svojo kreativnost.

V sredo, 22. 5. 2024, smo člani študijskega krožka Tišina sodelovali na prireditvenem prostoru Parade učenja 2024 v Murski Soboti (Trg kulture). Demonstrirali smo izdelovanje izdelkov v različnih tehnikah in iz različnih materialov. Tako smo predstavljali delo in dosežke, ki smo jih pridobivali v vseh 30 izvedenih študijskih krožkih na Tišini.

V ponedeljek, 27. maja 2024, med 12.30 in 14.30 smo člani študijskega krožka Tišina v prostorih Osnovne šole Tišina izvajali učne ure Ustvarjanje s šivanko. Tako so se tudi udeleženci, med njimi je bilo veliko učencev višjih razredov Osnovne šole Tišina, učili vesti osnovne vbode in ročno šivali. Spoznavali so postopek krojenja in šivanja cveta marjetice iz odpadnih tkanin, ki jih lahko uporabimo kot broško ali našitek.

Udeleženci vseh prireditev v izvedbi študijskega krožka Tišina so pridobivali nove veščine, spretnosti, natančnost in razvijali svojo kreativnost.
Od nas samih je odvisno, ali se učimo formalno in neformalno ali se zavedamo, kaj vse vemo in znamo in kaj se želimo še naučiti.

Zapisala mentorica ŠK Tišina Mihaela Flisar

ZLATE ROKE

V petek, 14. 6. 2024, smo odprli razstavo »Zlate roke« ob zaključku 30. sezone delovanja Študijskega krožka Tišina, ki poteka pod strokovnim vodstvom Andragoškega centra Slovenije in v okviru Ljudske univerze Murska Sobota. Razstavo sta odprla župan Občine Tišina, g. Franc Horvat, in direktor Ljudske univerze Murska Sobota, g. Dejan Dravec, v kulturnem programu pa so nastopale Ljudske pevke iz Lipovec.

Tudi v tej sezoni delovanja smo sledili izobraževalnim in akcijskim ciljem študijskih krožkov, na neformalen način smo se učili ter družili v prostorih Osnovne šole Tišina. Učili smo se eden od drugega, pogovarjali, načrtovali, ustvarjali, izmenjavali mnenja in izkušnje, iskali in ohranjali naravno ter kulturno dediščino. Tako smo naše znanje, spretnosti in veščine dopolnjevali in nadgrajevali - nikoli se ne ponavljamo, v vsaki sezoni se naučimo nekaj novega. Svoje bogato znanje, ki smo ga pridobivali v vseh izvedenih študijskih krožkih, smo v obliki učnih ur in s sodelovanjem na kulturnem dnevu predajali

učencem osnovne šole Tišina in obiskovalcem različnih prireditev v domači občini in izven nje. Brali smo knjige, pisali smo z roko, brskali po spletnih straneh, poiskali smo še nedokončane stvari in jih zaključili. Tako so nastajali čudoviti izdelki iz različnih materialov, ki so jih izdelale zlate roke.

Poseben poudarek smo namenili tkaničenju in tako spoznali belokranjske vzorce in razvijali svoje vzorce tkaničenja. Nastajali so čudoviti izdelki za različne priložnosti, ki jih je prikazala razstava. Tako se članice in član študijskega krožka Tišina: Marija Ficko, Zora Gosak, Vlasta Grah, Marjeta Kolman, Julijana Kovač, Katarina Lazar, Jožica Prejac, Veronika Rogač, Irena Stolnik, Marija Škalič, Jana Zelko, Marija Törnar, Mihaela in Alojz Flisar z veseljem učimo, pridobivamo nova strokovna znanja v izdelovanju izdelkov, utrjujemo natančnost, vztrajnost ter kreativnost. Z vztrajnostjo in svojim znanjem sooblikujemo in bogatimo lokalno skupnost, koristno preživljamo prosti čas, skrbimo za osebnostno rast, pozitivno samopodobo, zdravje in humanost med ljudmi.

Zapisala mentorica študijskega krožka Tišina
Mihaela Flisar.

TIŠINA, 14. 6. 2024, IRENA STOLNIK OB OTVORITVI RAZSTAVE: «ZLATE ROKE«

Spoštovani gostje, dragi prijatelji!
Sodelujete v zadnjem poglavju neke zgodbe, ki se razpleta čez/skozi zadnjih trideset let.
Takrat je nekdo prinesel zanimivo idejo iz severnih dežel tudi k nam, v Slovenijo.
Na srečo je tedanja strokovna delavka na Ljudski univerzi v Murski Soboti hitro ugotovila, da je to super ideja. Ideja, ki pravi, da naj se združujejo v manjše skupine tisti, ki jih zanimajo stare ljudske dejavnosti in običaji, ki naj ne bi šli v pozabo in jih je potrebno ohraniti za mlajše rodove.
Tako so se rodili študijski krožki.
Na srečo je bila vaša sovaščanka Mihaela Flisar, ki je hitro zbrala skupino deklet in žena, ki jih je ta novost zanimala in pozneje prerasla v čudovito tridesetletno zgodbo.
Kje drugje, kot v šoli, je bil vedno na voljo prostor za ta ustvarjalna druženja.
Na začetku so bili osnovni materiali: slama, koruzno bilje, šibje, les. Pozneje so to bili delovni pripomočki: šivanke, pletilke, kvačke in mnoge niti - sukanci, prejice, volna. Nešteto vbodov, zank, vozlov in podobno. Stotine ustvarjenih lepih in zanimivih izdelkov.
Mladi dostikrat pravijo: »Ah, kaj bodo ti fosili?«
Ja, ti fosili imajo zlate roke in zlato srce.
Nanizani so v dragoceno jantarno ogrlico in trdno so odločeni, da bodo zbrali še toliko moči, da si v oktobru še zadnjič kot skupina pogledamo v oči.
Bodimo vsi zdravi, do srečanja v oktobru, ko bomo zaključili to našo čudovito tridesetletno zgodbo.

BLAGOSLOVITEV NOVO ZASAJENIH DIVJIH KOSTANJEV PRI KRIŽU IN POZDRAVNIH TABLAH V VANČA VASI

V nedeljo, 11. 8. 2024, je v Vanča vasi potekal blagoslov novo zasajenih kostanjev in tabel dobrodošlice.

Kljub vročini se je pri križu zbralo kar lepo število obiskovalcev. Med njimi so bili tako vaščani kot tudi ostali občani naše občine. S svojo prisotnostjo nas je počastil tudi župan naše občine, gospod Franc Horvat.

Naša vaščanka in mlada glasbenica Taja Stojisavljevič je v uvodnem delu zaigrala na kitaro in zapela pesem Teče mi teče vodica. Vse prisotne sta nato prijazno nagovorila domači župnik, gospod Franc Zorec, in evangeličanska duhovnica, gospa Judit Andrejek - Györfi. Spregovorila sta nekaj besed o pomembnosti križa, ki je simbol naše vere. Govorila sta tudi o pomenu povezanosti ljudi, ki se bodo ustavili ob tem križu in se odpočili v prijetni senci kostanjev. Sledil je blagoslov novo zasajenih kostanjev, obeh tabel dobrodošlice, celotne okolice in vseh ljudi, ki se bodo ustavili ter srečevali ob tem znamenju.

Predstavnica naše vasi, gospa Mira Števanec, je prisotnim predstavila zgodovino postavitve križa v Vanča vasi. Povedala je, da so prvi podatki o nastanku križa pridobljeni na podlagi ustnih virov. Po pripovedovanju vaščanov zgodovina vaškega križa sega že v obdobje okrog leta 1897. Po nekaterih ustnih virih pa v obdobje ob koncu 1. svetovne vojne, to je okrog leta 1918. Križ bi naj bil takrat postavljen v zahvalo in spomin na srečno vrnitev vaških vojakov v domač kraj s front prve svetovne vojne. Takrat postavljen križ naj bi bil kamnit.

Leta 1958 je bil postavljen nov križ. Izdelal ga je vaščan Matija Ratnik, po domače Žüšken Majče. On naj bi tudi daroval les za križ. Spodnji del (betonsko ploščo) je izdelal vaščan Štefan Seršen, ki je bil po poklicu kamnosek. Do ponovne obnove križa je prišlo okrog leta 1996. Vaščan Jože Bežan je križ prebarval in delno obnovil.

Močni sunki vetra nad našo pokrajino pa niso prizanesli niti našemu križu, ki se je, med drugim tudi zaradi strohnelosti lesa, leta 2015 prelomil tik nad betonskim delom. Takrat je na pomoč priskočila Občina Tišina, ki je prispevala denar za izdelavo ter postavitev novega križa. Za obnovo kipcev in urejanje okolice pa so z združenimi močmi poskrbeli vaščani sami.

Leta 2021 so se v okolici križa namestile tudi klopi, da se lahko mimoidoči ustavijo ob njem, si odpočijejo in se priporočijo Bogu. Z namestitvijo talnih plošč in ureditvijo gredice okrog križa je okolica križa postajala vedno lepša.

Ob križu so že od nekdaj stali mogočni, stoletni divji kostanji, ki so simbol naše občine in tako tudi naše vasi. Žal pa so zaradi starosti in vremenskih neprilik postali nevarni za sam križ in tudi za vse, ki so se včasih ustavili ob križu. Zaradi tega je bilo potrebno stare kostanje odstraniti. Tako so leta 2023 zasadili mlada drevesa divjega kostanja. Kmalu za tem se je malo pred križem namestila še pozdravna tabla – tabla dobrodošlice v Vanča vas. S tem se je zaokrožila celotna podoba našega vaškega znamenja. Še ena tabla dobrodošlice pa se je namestila ob prihodu v Vanča vas na cesti, ki vodi od Murske Sobote proti Gederovcem.

Gospa Mira Števanec se je na koncu iskreno zahvalila našima vaščanoma, gospodu Jožetu in gospodu Vinku Bežanu, ki sta izdelala klopi in table dobrodošlice ter sodelovala pri položitvi ploščic. Gospodu župniku in gospe duhovnici pa se je zahvalila za lep in doživeto opravljen blagoslov. V znak zahvale je vsem izročila tudi majhno pozornost.

Sledila je še zahvala vsem vaščanom, ki se vse leto trudijo, da ostaja okolica križa urejena. Zahvalila se je tudi Taji Stojisavljevič za glasbeni prispevek, Vrtnarstvu Prkič za podarjeno cvetje, našemu rojaku, gospodu duhovniku Alojzu Ratniku za žlahtno kapljico, vsem, ki so finančno pripomogli k izvedbi dogodka, ter gospodinjam, ki so spekle pecivo in naredile kruhke.

Dogodek je zaključila z željo, da bi sad dela vaščanov dolgo služil svojemu namenu, da bi z božjim blagoslovom kostanji lepo rasli, vaščani in ostali obiskovalci pa bi se v senci novih kostanjev počutili prijetno in dobrodošlo v naši vasi. Vsem prisotnim se je zahvalila za obisk in jih povabila na skupno druženje v prijetni senci in ob domačih dobrotah.

Fotografije: Jan Števanec

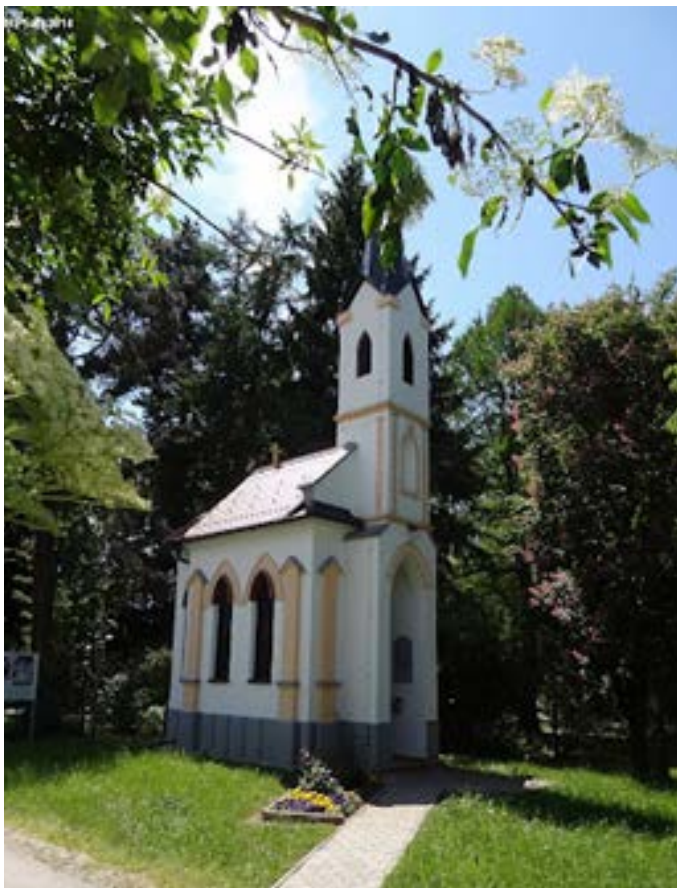

POZDRAVLJENI
V
NAŠI VASI

RESNICA O POSTAVITELJU IN O POSVEČENOSTI KAPELE MARIJE POMAGAJ NA DOLNJIH PETANJCIH

(PRISPEVEK K VERODOSTOJNOSTI ZGODOVINSKIH DOGODKOV; NADALJEVANJE IZ PREJŠNJE ŠT. OBČINSKIH NOVIN.)

Znamenita in slavna Debelakova kapela; na Šiftarjevem fundušu. Štefan Vrečič

Letos poteka sto let od postavitve kapele Marije Pomočnice na Dolnjih Petanjcih v Prekmurju. Sto let se je v vasi vedelo in govorilo, da je kapelo dal postaviti Matija Debelak, ker se je kot vojak na ruski fronti v prvi svetovni vojni tako zaobljubil v prošnjah Mariji Pomočnici, naj ga ohrani pri življenju.

V novejšem času pa pisna sporočila javnosti o postavitelju kapele in njeni posvetitvi niso skladna z dejstvi.

Sedaj, po sto letih, pa nekateri hočejo celo avtentične zgodovinske dokaze obrniti na glavo, tako, da se glavnega akterja zgodbe o postavitvi kapele, torej Matijo Debelaka, zamenja ali potvori z Jožefom Šiftarjem. V kar nekaj člankih o Vrtu spominov in tovarištva in o Šiftarjevi fundaciji se kar tako dodaja fragment, kot mistična in magična forma, sveti verz ali mantra o »očetu Jožefu, ki se je vrnil iz soške fronte in nato zgradil kapelo«.

- *»Skupno mnenje je, da je prispevek zelo zanimiv in prinaša veliko novega …« (Dr. Miha Preinfalk, odgovorni urednik revije Kronika)*
- *»Spoštovani, hvala za vaš članek, ki je sila zanimiv in poveden …«. (Dr. Jure Gašparič, zgodovinar in nekdanji direktor Inštituta za novejšo zgodovino)*
- *"Tekst je zelo zanimiv (in prepričljiv) in opozarja na nepotrebno potvarjanje dejstev. Žal mi je, da sem se z resnično zgodovino kapelice seznanil ob branju vaše interpretacije. Glede na odgovor mojih kolegov, Mihe Preinfalka (ZRC SAZU) in Jureta Gašpariča (INZ), sodim, da se tudi onadva strinjata z vašimi odkritji, …«. (Dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU, znanstveni svetnik)*

1. V prispevku z naslovom »Vrt spominov in tovarištva« v Šiftarjevemu zborniku[1] (zbornik je izšel 2 leti po smrti dr. Vaneka Šiftarja), dr. Anton Vratuša med drugim zapiše naslednji stavek: »Po združitvi Prekmurja s Slovenijo in Kraljevino SHS, Jugoslavijo **je družina Šiftar zgradila ob robu svojega posestva kapelico v gotskem slogu, v spomin na žrtve v prvi svetovni vojni«** (poudaril pisec).

Prav gotovo je, da je dr. Vratuša to zapisal le na podlagi slišanega, ne pa tudi videnega avtentičnega dokaza iz notranjosti in tudi zunanjosti kapele – dveh zahvalnih plošč, ki pa sporočata povsem drugačno zgodbo in resnico. Obe tukaj zapisani trditvi, da »je družina Šiftar zgradila kapelico, in to v spomin na žrtve v prvi svetovni vojni« sta torej lažni in sta potvorek zgodovinske resnice.

2. Tudi na veliki sporočilni tabli pred vhodom v Vrt spominov in tovarištva je navedeno, da je kapelo dala zgraditi družina Šiftar. Takole se glasi: **»Družina Šiftar zgradi kapelico v spomin na padle vaščane v I. svetovni vojni«**. Kar pa, oboje, prav tako ni resnica. Na sosednjem velikem panoju pa to še ponovi v angleškem prevodu.

3. Tudi na spletni strani »Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija; Šiftarjevi in nastanek vrta«; takoj v uvodu beremo naslednji fragment[2] , le v dveh stavkih: »Šiftarjevi – **oče Jožef, mati Apolonija** ter sinovi Jožef, Franci in Ivan – so

bili napredna kmečka družina iz Petanjcev v Prekmurju. **Ko se je oče Jožef srečno vrnil s soške fronte, so ob robu svojega posestva, tik ob cesti postavili kapelico v gotskem slogu v spomin na sovaščane, padle v prvi svetovni vojni«** [3] (poudaril pisec).

Vsebina drugega stavka tega fragmenta je podobna Vratuševi. Dodana ji je le **»srečna vrnitev očeta Jožefa iz soške fronte«**.

4. Gornje mistične[4] zapise s potvorjenim postaviteljem kapele pa neznani pisec na internetni strani Wikipendie (proste enciklopedije), v članku z naslovom »Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih« , povzame in še dopolni takole: »… Ko se je oče Jožef po prvi svetovni vojni srečno vrnil iz soške fronte, je v zahvalo skupaj s preživelim soborcem in sosedom na robu posestva postavil kapelico v gotskem slogu. Kapelica, ki stoji ob regionalni cesti Radgona – Murska Sobota, je bila sprva posvečena spominu na padle vaščane v prvi vojni. Po drugi vojni pa je dobila še eno spominsko obeležje, posvečeno vsem, ki so padli v obeh vojnah, izgubili življenje v taboriščih, v ujetništvu, v zaporih«.

Kot vidimo tukaj, ta neznani pisec zgoraj citiranih besed in stavkov v tem članku - (»Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih«, Wikipendia, link ali povezavo do tja pa ponuja celo uradna internetna stran Ustanove!) - za »dokaz« navede še soborca očeta Jožefa Šiftarja. Ta bi naj bil celo njegov sosed, s katerim bi naj nato po vojni postavila kapelo. Ne razkrije pa njegovega imena in priimka, kdo je bil ta soborec.

Pač pa le, da je to bil njegov sosed. V poizvedovanju pri še živečih sopotnikih »očeta Jožefa« v vasi Petanjci nisem dobil potrditve te navedbe, ampak le njihovo čudenje.

Družini Debelak in Šiftar nista sosedi; Debelaki so na Gornjih Petanjcih, Šiftarji pa na Dolnjih Petanjcih. Ti dve družini si torej nista sosedi, pač pa ju lahko imamo le za sovaščane, ki sta si v sorodstvu po Apoloniji Šiftar, sestri Matije Debelaka.

Poizvedoval sem tudi pri obeh Šiftarjevih sosedih, vendar pri nobenem nisem dobil potrditve, da bi kateri njihovih članov sploh bil vojak v prvi svetovni vojni.
Nadalje ta neznani pisec pravi, da je kapela nastala *»v zahvalo«*. Komu v zahvalo pa prav tako ne pove. Zakaj ne pove?

Ta neznani avtor teh člankov pa stori strašno krivico Matiji Debelaku, ko ga zamenja z Jožefom Šiftarjem in mu doda še izmišljenega soseda, ki bi naj bil njegov soborec s soške fronte, a ga pisec noče imenovati z imenom in priimkom. Le kdo bi naj bil ta sosed in soborec?

Podobna sporočila o srečni vrnitvi očeta Jožefa iz soške fronte, ki je nato na robu posestva postavil kapelo, se

Veronika Granfol[7] (1924, + 2023), hčerka Matije Debelak, v svojem 98. letu starosti (eno leto pred smrtjo), še vedno bistre pameti, mi pravi:*

- *V družini so vedno govorili, da je njen oče bil vojak na ruski fronti.*
- *V bojih na ruski fronti se je zaobljubil glede postavitve kapele, če se srečno vrne domov .*
- *Nikdar ni slišala, da bi naj bila Matija Debelak in Jožef Šiftar skupaj vojaka v 1. svetovni vojni.*
- *Tetica Palunka je na novem domu pretrpela mnogo hudega, zato se je morala velikokrat zateči pod svoj rodni krov.*

pojavljajo tudi v drugih člankih Šiftarjeve Ustanove. Le tu in tam dodajo ali pa odvzamejo kakšno besedo[6] .

[1] *Šiftarjev zbornik; Pravo – Narod – Kultura, Maribor 2001, Petanjci, kraj z bogato zgodovino, str. 380.*
[2] *Fran/ Fragment: odlomek, drobec.*
[3] *https://www.dr-siftar-fundacija.org/si/vsebina/vrt/siftarjevi-in-nastanek-vrta/*
[4] *Mitologija – bajeslovje.*
Ta mit se nikoli ni zgodil, a se ga kar ponavlja.
Mit označuje zmotna prepričanja, v katera ljudje verjamejo brez dokazov.
[5] *Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih. Zadnja sprememba tega članka: 15. maj 2023. https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Vrt_spominov_in_tovarištva_na_Petanjcih&veaction=edit&section=7*
[6] *Da se mi ne bi zgodila preobsežnost v tem članku, jih tukaj podrobneje ne navajam.*
[7] *Pogovor z njo sem opravil v začetku leta 2022.*

Ni mogoče verjeti, da avtor teh sporočil vesoljni javnosti ne bi vedel, kaj vse in kakšna resnica se skriva tako rekoč »na sosednji zemljici«, v kapeli in zunaj nje, ali kaj o tem pravi (izjavi) dr. Vanek Šiftar[8] . Kajti prav ti verodostojni viri vsem nam, ves čas od postavitve kapele pa do danes, ležijo pred očmi, le videti jih je treba, tako v notranjosti kapele kot tudi na zadnji zunanji steni kapele.

Vsa ta lansirana sporočila o »očetu Jožefu« pa so brez vsakršnega dokaza, torej so izmišljena, ukradena, …, oziroma ne ustrezajo zgodovinski resnici!

Vprašujem pa tudi: le kdo je ta skrivnostni pisec in propagator namnoženih člankov o Vrtu spominov in tovarištva na Petanjcih in o Ustanovi dr. Šiftarjeva fundacija?

Kakor dandanes povedo nekateri še živeči vaščani, ki so bili življenjski sopotniki Matije Debelaka ter Jožefa in Apolonije Šiftar[9] , se tudi navedba iz Wikipendie: *»Ko se je oče Jožef po prvi svetovni vojni srečno vrnil iz soške fronte, je v zahvalo skupaj s preživelim soborcem in sosedom na robu posestva postavil kapelico*«, **nikakor ne sklada z resnico.**

Vse to pa kliče tega neznanega pisca k izpolnitvi dolžne javne objave sprevidenja zablode.

Izjava dr. Vaneka Šiftarja

Kot resnicoljubno pa moramo vzeti izjavo dr. Vaneka Šiftarja na vprašanje, »Od kod izvira kapela na robu vrta?« Pisa-telj Miroslav Slana - Miros mu je že leta 1998 zastavil to vprašanje. V intervjuju mu je ta odgovoril takole:

»Postavila jo je naša, Šiftarjeva rodbina po moji in materini liniji …[10]«. In doda: **»v spomin na žrtve iz prve svetovne vojne.«** Ta citat jasno in nedvoumno pove, kdo je bil postavitelj kapele. Torej, poveda-no v eksplicitni pritrdilni obliki: kapelo je postavila Šiftarjeva rodbina in to tista rod-bina po »moje matere liniji«! Ta Šiftarjeva rodbina po »materini liniji« pa so **Debelakovi**.

Vidimo pa, da tudi Vanek ne želi priznati resnice o motivu posvetitve kapele - v zahvalo in »**na čast Mariji P. M.**« - am-pak jo pripiše spominu na žrtve iz prve sve-tovne vojne.

Konstatacija ali povzetek dejstev

Pravijo, da se laž širi sedemkrat hitreje kot resnica, zato povzemam bistvene ugotovitve zaradi vednosti tistih, ki te zgodovine ne poznajo ali pa jo poznajo v izkrivljeni verziji:

1. Ni res, da je kapela Marije Pomočnice na Dolnjih Petanjcih bila zgrajena leta 1920. **Zgrajena je bila leta 1924**. To dokazujeta dva avtentična vira: spominska plošča v notranjosti kapele ter spominska plošča na zunanji steni kapele. To letnico gradnje povzemajo tudi občinski in cerkveni viri.

2. Ni res, da je kapelo zgradil (postavil) »oče Jožef« oziroma »družina Šiftar«. **Kapelo je postavila Šiftarjeva rodbina. In to tista rodbina »po materini liniji«! To pa so Debelakovi, pravzaprav Matija Debelak.**

3. Za postavitev kapele sta **zaslužni** dve družini: »rodbini Debelak in Šiftar«. To dokazujeta dva avtentična vira: spominska plošča v notranjosti kapele in spominska plošča na zunanji steni kapele.

4. Ni res, da je kapela bila postavljena »v spomin na padle vaščane v I. svetovni vojni« (in podobnim navedkom). **Kapela je postavljena v čast Mariji Pomočnici; iz zahvale za srečno vrnitev vojaka Matije Debelaka iz prve svetovne vojne.**

5. Res pa je, da je kapela nastala **iz zaoblju-be in hvaležnosti** – tega plemenitega člove-škega čustva - za srečno vrnitev petanjskega vojaka Matije Debelaka iz prve svetovne vojne. **Če ne bi bilo te srečne vrnitve, da-nes tudi te kapele ne bi bilo**.

6. Dve spominski plošči, ki sta bili vgrajeni v stene preddverja kapele ob njeni drugi obnovi, to je šele leta 2008, nosita imena in priimke padlih petanjskih vojakov na bojiščih prve in druge svetovne vojne, pa tudi umrlih v taboriščih, zaporih in ujetništvu; tako, kot so prvotno bili zapisani na ometu tega preddverja.

[8] *Vanek Šiftar je sin Jožefa Šiftarja in oče Marjana Šiftarja.*

[9] *Hauko, Debelak, Sinic, Ribaš, Cigan, Kolman, Kozar.*

[10] *Revija Rodna gruda, nov. 1998, str. 12 in 13.*

Sklep

Iz že predstavljenih dejstev in avtentičnih virov sklenem, da sta za postavitev kapele ***zaslužni dve družini: Debelak in Šiftar. V prvi vrsti Matija Debelak!*** *Ali kakor eksplicitno pove eden od njunih še živečih življenjskih sopotnikov:* ***»Kapela je Debelakova, funduš pa je Šiftarov«.*** *O tem torej neizprosno pričata tudi dve spominski plošči; ena znotraj kapele in druga zunaj kapele.*

Torej! Sedaj vemo več o resnični vlogi tako Matije Debelaka in Jožefa Šiftarja pa tudi Apolonije Šiftar, roj. Debelak, pri postavitvi kapele. Ali skoraj vse? Vsakršno nadaljnje raziskovanje in komentiranje, ki bi verodostojno dopolnjevalo ta zapis, bi bilo dobrodošlo. Zato predlagam, da to raziskavo ponovi SAZU (morda v okviru poletnih študijskih raziskav, na njeni enoti na Petanjcih).

Raziskal in napisal:
Štefan Vrečič, univ. dipl. ekon., v pokoju

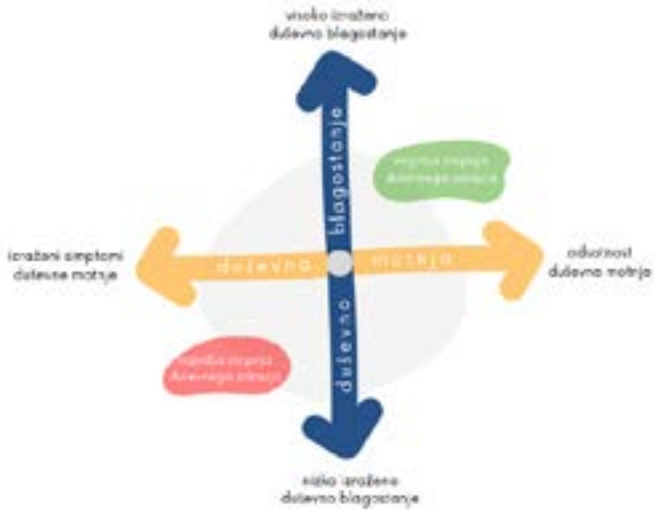
Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža stališč uredništva.

DUŠEVNO ZDRAVJE

Biti duševno zdrav, ne pomeni samo ne imeti duševne bolezni, ampak gre za širše stanje. Poleg odsotnosti duševnih motenj duševno zdravje zajema tudi pozitiven odnos do sebe in drugih, učinkovito soočanje z življenjskimi izzivi, občutek sreče, smisla in zadovoljstva, optimizem, sposobnost soočanja z ovirami in prispevanje k družbi. Duševno zdravje tako poleg telesnega in socialnega zdravja predstavlja sestavni del celostnega zdravja posameznika.

Duševno zdravje skozi dve dimenziji

Duševno zdravje si lahko predstavljamo kot kontinuum z dvema dimenzijama – **duševna motnja** in **duševno blagostanje**. Kontinuum pomeni, da se lahko duševno zdravje nenehno spreminja od pozitivnega k negativnemu polu ali obratno. Ker ga sestavljata dve med seboj povezani, vendar ločeni sestavni dimenziji, je duševno blagostanje lahko prisotno kljub obstoječi duševni motnji in obratno. Duševno blagostanje vključuje pozitivno počutje (npr. sreča, zadovoljstvo, pozitivna samopodoba), dobre odnose z drugimi (npr. empatija in razumevanje soljudi) in sposobnost obvladovanja življenja (npr. dojemanje svojega življenja kot smiselnega). Navpična os duševnega blagostanja se giblje od nizko izraženega duševnega blagostanja v spodnjem delu do visoko izraženega duševnega blagostanja na zgornjem delu grafa (glej Graf 1). Vodoravna os duševnih motenj zajema različne stopnje duševnih težav, in sicer od izraženih simptomov duševne motnje na levi do odsotnosti duševne motnje na desni strani.

Graf 1: Duševno zdravje je razumljeno kot kontinuum z dvema dimenzijama – duševna motnja in duševno blagostanje.

Duševna motnja tako ni ovira za občutenje blagostanja (npr. oseba z anksioznostjo lahko doživlja veliko zanosa in ustvarjalnosti). Prav tako se lahko zgodi, da posameznik brez duševne motnje le redko doživlja pozitivna čustva (npr. veselje, ljubezen), ne tvori pomenljivih medosebnih odnosov in svojega življenja ne vidi kot smiselnega ter ima tako nizko duševno blagostanje.

Glede na dvojni kontinuum duševnega zdravja lahko ločimo **4 skupine**, po katerih razvrščamo ljudi glede na njihovo duševno zdravje in prisotnost oz. odsotnost duševne motnje. V splošnem velja, da ima oseba v zgornjem desnem okvirju (visoko duševno blagostanje in odsotnost duševne motnje) najvišjo stopnjo duševnega zdravja, med tem ko ima oseba, ki se nahaja v spodnjem levem okvirju (nizko duševno blagostanje in prisotnost duševne motnje), najnižjo stopnjo duševnega zdravja. Ob tem se posameznik tekom življenja lahko premika v vse smeri na sliki glede na različne dogodke, ki jih doživlja v življenju.

Spreminjanje posameznikovega položaja na kontinuumu je odvisno od več dejavnikov, npr. oseba se lahko navzgor premakne zaradi prihajajoče poroke z ljubljeno osebo, vse bolj desno pa se pomika v procesu zdravljenja duševne motnje. S preventivo in skrbjo za svoje duševno zdravje lahko zmanjšamo verjetnost za razvoj duševne motnje in zvišamo svoje blagostanje.

---

10. oktober je dan, ko obeležujemo **Svetovni dan duševnega zdravja**. Cilj je ozaveščati javnost o pomembnosti duševnega zdravja in spodbujati preventivne ukrepe. Letošnje geslo Svetovne zdravstvene organizacije ob tem dnevu je **»Čas je, da damo prednost duševnemu zdravju na delovnem mestu«**.

Najpogostejše duševne motnje

1) Anksioznost

Anksioznost je občutek nelagodja in je nekaj popolnoma normalnega, saj se lahko pojavi pri vsakem izmed nas, kadarkoli v življenju. V nekaterih primerih je lahko celo koristna, saj nas spravi v stanje pripravljenosti v primeru ogroženosti.

Anksioznost postane problematična, ko ima negativen učinek na vsakodnevno življenje in/ali počutje. Pogosto

jo spremljata močan občutek strahu ali skrbi, ki ni sorazmeren s stopnjo ogroženosti v dani situaciji. Ob občutku anksioznosti se ljudje pogosto soočamo s prekomernim potenjem, pospešenim dihanjem in slabostjo. Srčni utrip se nam zviša, pojavijo se lahko težave z nespečnostjo, bolečine v vratu in ramenih ter prebavne motnje. Lahko se nam zgodi, da na neprijetno situacijo odreagiramo s paničnim napadom, ki pa se lahko zgodi tudi takrat, ko smo že izven stresne situacije, na primer med razmišljanjem o preteklem dnevu ali ko se ponoči nenadoma prebudimo prepoteni, s hitrim srčnim utripom in oteženim dihanjem. Zaradi močnih neprijetnih občutkov lahko panični napad celo zamenjamo za srčno kap.

2) Fobične (anksiozne) motnje

Za fobične motnje je značilno, da človek v posebnih okoliščinah doživlja vztrajen, neresničen in hud strah, ki ga povzročajo različni zunanji objekti ali okoliščine, ki sami po sebi niso nevarni (na primer plazilci, žuželke, voda, višina, zaprti prostori, letenje, javno nastopanje…). Človek se navadno močno izogiba objektu ali okoliščinam, ki povzročajo strah.

3) Depresija

O depresiji govorimo, kadar so občutki žalosti, brezupa, krivde, manjvrednosti, praznine in osamljenosti prisotni dlje časa (najmanj 2 tedna) in ovirajo naše vsakodnevno delovanje. Takrat lahko občutimo pomanjkanje interesa ali užitka ob dejavnostih, ki so nas prej veselile (npr. druženje s prijatelji, ukvarjanje s hobiji). Pojavijo se lahko tudi povečana potreba po spanju, nenehna utrujenost, spremenjen apetit, upad motivacije, težave s spominom in ohranjanjem pozornosti. Vse to otežuje opravljanje študijskih ali službenih obveznosti, zato lahko depresija zniža kakovost našega življenja. Pri hujših oblikah depresije se lahko pojavi tudi samopoškodovalno vedenje, samomorilne misli ali poskus samomora.

Podobni občutki in vedenja se lahko pojavijo v procesu žalovanja, vendar jih ne smemo enačiti z depresijo. Žalovanje se od depresije razlikuje po tem, da občutki žalosti, osamljenosti in praznine sčasoma oslabijo in niso več stalno prisotni.

4) Shizofrenija in druge psihotične motnje

Ključni sestavni del psihotičnih duševnih motenj je, da oseba izgubi stik z resničnostjo. Psihoza je stanje različnih simptomov, kateri močno vplivajo na to, kako mislimo, čutimo in se vedemo. Stanje psihoze močno vpliva na naše zaznavanje okolice, zato nas lahko takšno stanje močno zmede in v nas vzbudi občutek, kot da nas nihče ne razume. Pogosto so prisotne tudi halucinacije, tj. popačeno ali napačno zaznavanje okolice (npr. slišimo ali vidimo stvari, ki jih ni in posledično ustvarimo napačne miselne zaključke o svetu okoli nas).
Obstaja veliko stanj in motenj z epizodami psihoze, najbolj poznana pa je shizofrenija. Gre za duševno motnjo, za katero je značilna slabša povezanost med mišljenjem, čustvovanjem in voljo. V času, ko je motnja izražena, lahko človek izgubi stik z resničnostjo in svet doživlja drugače kot drugi ljudje. Lahko se pojavljajo blodne predstave preganjanja ali zveličavnosti, prisluhi in prividi, ki so lahko zelo intenzivni. Tudi govor je lahko slabše razumljiv.

Miti o duševnih težavah

V družbi in medsebojnih pogovorih lahko zaznamo, da se o duševnem počutju govori malo, saj ga spremlja nelagodje. Zaradi tega se temam o duševnih težavah lahko izogibamo, s tem pa si omejujemo dostop do pravih informacij. Na podlagi tega lahko razvijemo zmotna prepričanja o nastanku in pogostosti duševnih težav v družbi. V nadaljevanju je nekaj izmed njih izpostavljenih in pojasnjenih.
»Duševne motnje niso prave težave.« - Duševne motnje so zaradi stigme pogosto zaznane kot manj pomembne v primerjavi s telesnimi boleznimi ali poškodbami. Vendar pa tako kot fizične bolezni tudi duševne motnje povzročajo stres in ne izginejo brez zdravljenja, zato jih moramo obravnavati enako resno.

»Vse je samo v glavi.« - Duševne težave so sprožene preko zunanjih dejavnikov in življenjskih dogodkov, kot so telesna bolezen (npr. rak, AIDS), ločitev, smrt, bolezen ali izguba bližnjega, revščina, izguba zaposlitve, življenje v pomanjkanju … Imajo lahko tudi organski vzrok (npr. biokemično neravnovesje v možganih pri določenih oblikah depresije). Pri tem duševne težave ne prizadenejo samo ene osebe, ampak vplivajo tudi na posameznikove odnose z bližnjimi, stopnjo stresa in fizično zdravje, zato ne moremo reči, da »obstajajo samo v posameznikovi glavi«.

»Telesne bolezni in duševne motnje niso povezane med seboj.« - Težave v telesnem in duševnem zdravju se pogosto prepletajo in pojavljajo skupaj, zato bi jih morali tudi obravnavati celovito (npr. pri zdravljenju raka bi se osredotočili tudi na bolnikovo doživljanje svoje bolezni, psihološke načine soočanja in iskanje virov pomoči, na katere se posameznik lahko opre v težkih obdobjih bolezni). Poleg tega se lahko naše duševne stiske pogosto izražajo kot težave v telesnem zdravju (npr. bolečina v križnem delu hrbtenice, bolečina v želodcu, glavoboli, težave s prebavo).

»Duševne težave in motnje so redke.« - Duševne težave so v resnici dokaj pogoste, saj doletijo vsakega četrtega Slovenca vsaj enkrat v življenju. Duševne težave obstajajo, četudi jih ljudje skrivajo pred drugimi (npr. zaradi stigme) ali zaradi pomanjkanja informacij ne prepoznajo znakov stiske. Svetovna zdravstvena organizacija poroča, da duševne motnje sodijo med najpogostejše zdravstvene težave, še zlasti depresija.

Vpliv duševnega (ne)zdravja na telesno zdravje

Dokazano je, da je nastanek ali potek nekaterih kroničnih bolezni v soodvisnosti z duševnim zdravjem posameznika. Osebe, ki trpijo zaradi depresije, imajo denimo večje tveganje za razvoj srčno-žilnih bolezni (predvsem srčnega infarkta), sladkorne bolezni in rakavih obolenj. Po drugi strani pa raziskave kažejo, da duševno blagostanje varuje pred razvojem srčno-žilnih bolezni, možganske kapi in številnih drugih kroničnih bolezni. Ko govorimo o skrbi za duševno zdravje, govorimo tudi o skrbi za zdravje na splošno. Duševne motnje predstavljajo velik javnozdravstveni problem sodobne družbe. Zdravstveno breme duševnih motenj in samomora je namreč večje od bremena sladkorne bolezni ali bolezni dihal.

10. septembra praznujemo **Mednarodni dan preprečevanja samomora**, ki je letos potekal pod geslom **»Spreminjajmo razumevanje samomora«**. Cilj gesla, ki bo aktualno do leta 2026, je ozaveščanje o tem, kako pomembno je, da spreminjamo način pogovora o samomoru in njegovo razumevanje. Gre za premik od kulture tišine in stigme h kulturi odprtosti, razumevanja in podpore, kar zahteva sistemsko spremembo. Na ta način lahko ustvarimo bolj podporno in sočutno družbo, v kateri bo samomor mogoče preprečevati. Zaradi samomora letno po svetu umre več kot 700.000 oseb. V Sloveniji smo v letu 2023 beležili 358 samomorov, kar je manj kot leto poprej.

Kako lahko krepimo duševno zdravje?

Skrb za telesno in duševno zdravje je najpomembnejša vrednota, ki naj bi ji sledil posameznik v svojem življenju. Dobro duševno zdravje zajema ravnovesje na telesnem, duševnem in socialnem področju ter nam omogoča, da živimo zadovoljno in izpolnjujoče življenje. Tudi sami lahko veliko naredimo za dobro počutje.

Poskrbimo za zdrav življenjski slog.
Priporočljivo je, da spimo vsaj 8 ur na noč in vzdržujemo enakomeren ritem spanja. Za dober spanec je pomembno, da se čez dan dovolj gibamo (zlasti v naravi) in smo čim manj izpostavljeni zaslonom elektronskih naprav. Če je le mogoče, skušajmo zagotoviti, da v spalnem prostoru nismo izpostavljeni umetni svetlobi telefona, računalnika ali televizije. Dober spanec vpliva na boljše razpoloženje, lažje uravnavanje stresa in vpliva na zdravje. Poleg spanja je ključnega pomena tudi zdrava prehrana. Poskrbimo za vsaj pet obrokov na dan, skušajmo jesti kakovostno in raznoliko. Poleg zdrave prehrane, primerne telesne dejavnosti in spanja so ključnega pomena tudi zdrave navade. Skušajmo opustiti kajenje in nadzirajmo pitje alkoholnih pijač. Tobak, alkohol in prepovedane droge so povezani s številnimi zdravstvenimi težavami in prezgodnjo umrljivostjo.

Obvladujmo stres, poskrbimo za sprostitev in razbremenitev. Čeprav je stres prisoten na več področjih v našem življenju, moramo vedeti, kako se z njim spoprijeti. Poiščimo nekaj, kar nas razbremeni. Morda je to pogovor z bližnjimi ali pa zgolj tihi trenutki s samim seboj. Morda so to majhne pozornosti, s katerimi se nagradimo za dobro opravljeno delo in uspešen dan. Poglejmo dober film ali si vzemimo čas za knjigo. Če bomo dobro poskrbeli zase, se bomo bolje počutili v lastni koži.
Ne prizadevajmo si biti popolni. Stremljenje k popol-

nosti in postavljanje previsokih zahtev do samega sebe negativno vpliva na našo samopodobo, nam manjša občutek lastne vrednosti in samozavest. Posledično doživljamo sami sebe kot »ne dovolj dobre ali manjvredne«, hkrati pa izkrivljeno dojemamo tudi lastno življenje in dosežke (npr. kljub številnim uspehom vidimo le padce). Neuspehi, padci in napake so sestavni del življenja, zaradi njih se razvijamo tudi osebnostno, zato je bistveno, da opustimo potrebo po popolnosti. Ni potrebno, da vse zmoremo in znamo ter da imamo vse pod nadzorom ali na svojih plečih.

Čas za hobije, interese in aktivnosti. Športna aktivnost izboljša razpoloženje, spodbuja občutke umirjenosti in zmanjšuje tesnobo. Določene aktivnosti, kot je na primer ples, spodbujajo ustvarjalnost in posameznikom pomagajo, da se uspešno spopadejo s frustracijami in občutki osamljenosti. Čas za prostočasno aktivnost, ne glede na vrsto izbrane aktivnosti (npr. igranje inštrumenta, šport, slikanje, kvačkanje itd.), je čas zase, za predah, zabavo, umiritev in počitek. Ta čas je nujno potreben, da si naberemo moči, ki jih potrebujemo za spoprijemanje z obveznostmi in izzivi na vseh področjih življenja.

Negujmo odnose z našimi bližnjimi. Za dobro duševno zdravje je pomembno tudi vzdrževanje dobrih medosebnih odnosov v ožji in širši družini, s partnerjem in z otroki. Mnogokrat smo preobremenjeni zaradi številnih obveznosti in nam zmanjka časa, volje in moči za načrtno ohranjanje stikov, bližine in dobrih odnosov z našimi bližnjimi. Vendar je izjemnega pomena, da si za naše najdražje vzamemo čas, da drug drugemu prisluhnemo. Tako lahko preprečimo nepotrebne konflikte in ustvarjamo varno, prijetno in zdravo družinsko okolje.

Pomoč v duševni stiski

Nihče med nami ni povsem odporen na duševne stiske in pri vsakem se lahko v določenem življenjskem obdobju pojavijo težave v duševnem zdravju. V različnih obdobjih se soočamo s številnimi preizkušnjami (npr. smrt bližnjega, izguba službe ali obremenitve na delu, ločitev …), ob katerih lahko doživljamo nihanja v razpoloženju, potrtost, žalost in druga neprijetna čustva, telesne reakcije, negativne misli in spremembe v vedenju.

Včasih pomaga že, da težave delimo z osebami, ki jim zaupamo. Lahko pa je prvi vir pomoči osebni zdravnik. Na voljo so tudi strokovnjaki s področja duševnega zdravja v Centrih za duševno zdravje v okviru zdravstvenih domov.

Če je stiska zelo huda in drugi viri pomoči niso na voljo, se lahko obrnemo neposredno na:

- dežurnega zdravnika,
- dežurno ambulanto najbližje psihiatrične bolnišnice,
- reševalno službo (112),
- urgentno psihiatrično ambulanto v Ljubljani (01 475 0685), psihiatrično urgentno ambulanto v UKC Maribor (02 321 1133)
  ali pokličemo katerega od telefonov za pomoč v stiski, kjer je zagotovljena anonimnost:
- Klic v duševni stiski 01 520 99 00 (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj).
- Zaupna telefona Samarijan in Sopotnik 116 123 (24 ur/na dan, vsak dan). Klic je brezplačen.
- Društvo SOS telefon za ženske in otroke žrtve nasilja 080 11 55 (vsak dan, 24 ur na dan).
- TOM telefon za otroke in mladostnike 116 111 (vsak dan med 12. in 20. uro). Klic je brezplačen.

Napisala: Sara Klemenčič, študentka 6. letnika Medicinske fakultete Univerze v Mariboru

JUŽNOKOREJSKI IN SLOVENSKI PESNIKI V VRTU SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

Tudi letošnji, že 28. mednarodni festival Dnevi poezije in vina se je 19. avgusta začel v Vrtu spominov in tovarištva na Petanjcih. Z južnokorejsko-slovensko literarno pesniško prevajalsko delavnico v izjemnem okolju v Vrtu na Petanjcih se je tudi nadaljevalo in ponovno potrjevalo že večletno odlično sodelovanje in partnerstvo med založbo Beletrina oz. vodstvom festivala in Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija pri organizaciji največjega in najodmevnejšega mednarodnega pesniškega festivala v srednji Evropi, na katerem vsako leto sodelujejo številni pesniki in umetniki iz vsega sveta in iz Slovenije. Njihovi nastopi na Ptuju in številnih drugih krajih v Sloveniji (v severovzhodnem delu tudi v Ljutomeru, M. Soboti, tudi v Potrni) so obogateni z izbranimi glasbenimi in drugimi kulturnimi dogodki in seveda, v skladu z imenom festivala, s ponudbo odličnih slovenskih vin.

Na letošnji prevajalski delavnici v Vrtu na Petanjcih so sodelovali letošnji ugledni pesniški gostje iz Južne Koreje – južnokorejski poeziji je bila na letošnjem festivalu posvečena posebna pozornost – Kim Kyung Ju, Kim Yideum in Choi Young-MI ter slovenska pesnika Gregor Podlogar in Tone Škrjanec ter pesnica in prevajalka Natalija Milovanovič.

Uvod v izjemno zanimiv pesniški dogodek, ki ga je odlično povezovala umetniška vodja festivala Kristina Kočan, je predstavljala otvoritev likovne razstave del udeležencev mednarodne likovne kolonije Vino Art 2023. Strokovni sodelavec Ustanove za galerijsko področje, mag. Franc Obal, je na kratko spomnil na že dolgo zgodovino te likovne kolonije v Prekmurju oz. v Dobrovniku, ki jo organizirata zakonca Seršen, in tudi na že večletno sodelovanje med Ustanovo in likovno kolonijo Vino Art ter tudi izčrpno in strokovno poglobljeno predstavil dela na razstavi in njihove avtorje iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske (slikarji Igor Banfi, Nikolaj Beer, Matjaž Duh, Herman Gvardjančič, Endre Göntér, Cvetka Hojnik, Gregor Pratneker, Darko Slavec, Klavdij Tutta, kipar Ferenc Király, iz Hrvaške slikarja Zdravko Milić in Željko Mucko, iz Madžarske slikar Csuta György).

Iz pozdravnega, vsebinsko navdihujočega nagovora predsednika Programskega sveta Ustanove, akademika dr. Marka Jesenška pred začetkom pesniške delavnice pa povzemamo: »Naš Vrt je danes v korejskih verzih in s pridihom žlahtnega, Slovenci se radi pohvalimo, da najboljšega vina na svetu, bomo z veliko žlico uživali izrazno moč pesniškega jezika, ki zaradi posebne lepote vzbuja največje občudovanje.

UŠF in Vrt sta seveda tudi prepoznavno središče literarnega dogajanja v Prekmurju – sta pomembna nosilca pozitivnega regionalizma v državi, hkrati pa odprta za preseganje meja in pripravljena ter usposobljena za sodelovanje z najboljšimi mednarodnimi dogajanji, priznanimi tujimi strokovnjaki, uglednimi gospodarstveniki, intelektualci in umetniki. Prav umetnost, literatura in pesniška beseda so bili položeni v zibel UŠF-ja in Vrta. Ustanovitelj Vanek Šiftar je v Vrtu »pobiral orumenele liste« in jih povezal v šopek slovenske poezije, v Vrtu in na Vanekovih večerih so se dobro počutili znani sloven-

ski mojstri besede: Miško Kranjec, Ciril Zlobec, Evald Flisar, Tone Pavček, Tone Partljič, Ernest Ružič, Dušan Šarotar, v Vrtu rastejo drevesa v spomin na našega Kajuha, ki nam je spisal himno Bosa pojdiva, dekle, obsorej, na slovenskega pesnika in generala Rudolfa Maistra, na intimističnega pesnika Minattija, ki se mu je UŠF ob letošnji stoletnici rojstva poklonil z literarnim natečajem…; vrsta vseh pesnikov, ki je povezana z UŠF-jem in Vrtom, je predolga, da bi jo lahko v celoti predstavil, jo pa že pet let pomembno dopolnjujejo tudi pesniki iz Španije, Iraka, Nemčije, Češke, letos se jim pridružujejo tudi iz Južne Koreje.

Dnevi poezije in vina na Petanjcih na široko odpirajo vrata pesnikom iz vsega sveta – v Vrtu presegamo jezikovno uniformiranost in globalistično angliziranje, zato pa odpiramo razpravo o literarnem ustvarjanju, katerega izrazna oblika je pesem v vseh jezikih, zavedajoč se, da so veliki pesniki postali neprekosljivi prav v materinščini. Kultura in umetnost sta nad vsem, zato pa potrebujemo umetnike in prevajalce – prve, da nam pokažejo smisel življenja, druge, da nam ga približajo v materinščini; izražati in podajati pisano ali govorjeno besedilo enega jezika z jezikovnimi sredstvi drugega je čarobni napoj našega (so)bivanja, izredna lepota, ki nas hrani v tuzemskem življenju. V našem Vrtu je zato doma stara latinska modrost: Ad beate vivendum nihil opus est fortunis. Spoštovani korejski gostje, dragi udeleženci današnjega dogodka v Vrtu spominov in tovarištva, v imenu UŠF-ja vam želim lep večer, veliko s čustvi dojetega pesniškega vznemirjenja in z njim povezane notranje ubranosti. Nikar pa ne pozabite tudi na družabnost, ki je v Vrtu vedno takoj »tu nekje zraven«. Ne pozabite, slovensko vino je najboljše! Tone Pavček vas je na vhodu v Vrt povabil v »zelenilo dobrih dreves«, ki vas bo prepričalo, da smo na tem svetu zato, ker smo sonce in s sveta odganjamo sence!«

Dobro obiskano odlično mednarodno kulturno prireditev pa sta še dodatno in posebej izjemno obogatili sopranistka Danijela Kuhar Kalamar in pianistka Anja Kučan s posebej izbranim glasbenim programom (M.

Sepe, B. Ipavec, G. Torelli, G. F. Händel, F. S. Vilhar). Prijetno, vsebinsko bogato in navdihujoče doživljanje južnokorejske in slovenske poezije in izbrane glasbe pa je zaključila degustacija izbranih vin prijateljev Ustanove (vinske kleti Marof, Anina klet, občina Velika klet – vinograd Miška Kranjca in Radgonske gorice).

Avtor priloženih fotografij: Aleš Cipot
Marjan Šiftar
Avgust 2024

USTANOVA JE POSTALA ČLANICA KoDVOP

V Vrtu spominov in tovarištva na Petanjcih je v petek, 24. maja, potekala slovesnost ob podpisu aneksa k dogovoru o ustanovitvi Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Pomurja (KoDVOP) z Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo.

Sporazum o ustanovitvi regijske koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Pomurja je bil podpisan 25. aprila 2019 na slovesnosti v Mestni hiši Ljutomer. Člani in članice podpisnic so se po zgledu Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije zavezale, da bodo delovale v javnem interesu na področju obrambe, ohranjanju vrednot boja za lastno državo in narodovo samoohranitev, razvijanje domoljubja in rodoljubnih tradicij, ter si bodo prizadevale za ohranitev miru in sožitja med narodi. V vseh letih skupnega dosedanja delovanja koordinacije so v njej povezane domoljubne in veteranske organizacije organizirale številne odmevne skupne aktivnosti, aktivno sodelujejo s šolami, na SOBRI v Gornji Radgoni, organizirajo literarne natečaje za mlade v regiji,..

Svečani podpis akta o sprejemu Ustanove v KoDVOP je bil sicer osrednji del srečanja vodstev in članic ter članov domoljubnih in veteranskih organizacij pomurske regije v Vrtu spominov in tovarištva – to je bilo prvo tako srečanje v Vrtu na Petanjcih.

»Ustanova sicer že dolgo na različne načine sodeluje z veteranskimi in domoljubnimi organizacijami v pomurski regiji. Lani se je pojavila pobuda, ki je bila vzajemno sprejeta, da bi se naša ustanova tudi formalno vključila v koordinacijo. Danes bomo formalno podpisali akt o tej priključitvi. Ta formalni akt povezujemo z prvim takim srečanjem članov veteranskih in domoljubnih organizacij tukaj v Vrtu spominov in tovarištva,« je uvodoma povedal predsednik Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija Marjan Šiftar.

Prisotne na slovesnosti je uvodoma pozdravil župan občine Tišina Franc Horvat. Slovesnosti so dali še dodatni, posebni pomen praporščaki s prapori vseh domoljubnih in veteranskih organizacij. Vlogo in pomen delovanja koordinacije in njene razširitve še tudi z Ustanovo pa je še posebej poudaril v svojem pozdravnem nagovoru predsednik Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije Janez Podržaj.

Slovesnost je z izbranim programom obogatila pevska skupina Prekmurci.

V okviru dogodka pa je predsednica Zveze društev general Maister mag. Lučka Lazarev Šerbec v čast obeleževanja letošnjega Maistrovega leta zasadila »Maistrovo lipo«. »Letos mineva 150 let od rojstva in 90 let od smrti generala Maistra. On je v sebi vseboval esteta, pesnika, umetnika, skupaj z borcem in vojskovodjo. Zelo je ljubil naravo. Če ne bi bilo Maistra in ne bi branil severne meje, se tudi Prekmurje ne bi moglo priključiti. Zdi se mi prav, da tudi v tem koncu posadimo Maistrovo lipo,« je ob tem poudarila predsednica Lučka Lazarev Šerbec in dodala, da bo Maister tako postal delček Prekmurja.

Srečanje, ki se je sicer začelo z vodenim ogledom Vrta spominov in tovarištva se je zaključilo s prijetnim tovariškim druženjem vodstev, članov in članic domoljubnih in veteranskih organizacij te gostov.

Uprava Ustanove

VRT SPOMINOV IN TOVARIŠTVA NA PETANJCIH: »NEKOGA MORAŠ IMETI RAD … »(I. MINATTI)

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, ustanovljena pred 28 leti na pobudo zasl. prof. Univerze v Mariboru dr. Vaneka Šiftarja (poleg njega so bili ustanovitelji številne občine v Pomurju, Univerza v Mariboru, ZZB za vrednote NOB Slovenije, ZRC SAZU, Zavarovalnica Triglav, NLB, Radenska d. d., Mura d. d.) je tudi letos aktivna na vseh področjih svojega delovanja. Uspešno, ob potrebni strokovni podpori, opravlja svojo temeljno nalogo, to je skrb za vzdrževanje in razvoj Vrta spominov in tovarištva na Petanjcih s temeljnim sporočilom "Žrtvam fašizma in nacizma v spomin, živim v opomin". Vrt je unikaten botanični oz. spominski vrt in je predvsem zaradi svoje simbolike zaščiten kulturni spomenik in del slovenske mreže botaničnih vrtov in arboretumov. Vrt in Ustanova imata tudi posebej opredeljeno mesto v statutu ZZB za vrednote NOB Slovenije. Tudi v prvem polletju so Vrt obiskale že številne organizirane skupine združenj ZZB in druge ter številni drugi obiskovalci.

Ustanova organizira tudi številne aktivnosti na kulturnem, izobraževalnem, znanstvenem področju, posebno pozornost namenja aktivnostim, ki so namenjene mladim, živahna je tudi njena publicistična dejavnost.
Posebno mesto v njeni dejavnosti imajo tradicionalne prireditve v začetku maja, vsako leto od 2001. leta naprej. Že vsa leta jih praviloma organizirajo prvi petek v maju v spomin na zmago nad nacifašizmom in na osvoboditev Ljubljane in na druge svetovno pomembne dogodke, ki se jih spominjamo vsako leto 9. maja. Vsebinski, tematski sklopi in sporočila teh prireditev so skrbno izbirani in so vedno povezani z različnimi zgodovinskimi

in simbolnimi vidiki vrednot in poslanstva Vrta. Naslov teh prireditev je bil od 2010. leta dalje »Jambori spominov in dobrega sosedstva«. S prireditvami pod tem skupnim imenom je Ustanova krepila tudi svojo povezovalno vlogo v slovenskem nacionalnem prostoru in dajala svoj prispevek k utrjevanju pomena dobrega sosedstva v državnem in vseh drugih pogledih. V 2014. letu so organi Ustanove sprejeli pobudo častnega člana Ustanove, akademika dr. Antona Vratuše, za novi ciklus majskih prireditev pod skupnim naslovom "Naši zakladi", ki bi pomenil pomembno vsebinsko nadgradnjo dosedanjih prireditev ter utrjeval spominsko in humanistično sporočilo in poslanstvo Vrta na Petanjcih. Na vseh dosedanjih prireditvah so sodelovali številni ugledni gosti, predsednika države (dr. Türk, Kučan), v minulem letu predsednica RS dr. Nataša Pirc Musar, številni akademiki in ugledni kulturni ustvarjalci iz domovine in zamejstva, od Porabja do Rezije, Benečije in Koroške, od domačih, pomurskih logov, Bele krajine, slovenske Istre,

Posočja do Ljubljane, Maribora, od občin Semič, Piran, Kobarid, Prevalje, do Velikih Lašč, Nove Gorice.
Letošnja prireditev 8. maja je bila posvečena I. Minattiju ob 100-letnici njegovega rojstva.
Pomenila je poklon njegovemu življenju, partizanskemu uporništvu in njegovi nesmrtni poeziji in izjemni vlogi in pomenu poezije in kulture nasploh za ohranitev in identiteto slovenskega naroda, še kako tudi v času, ko smo bili obsojeni na izginotje. Njegovo življenje in delo je tematski okvir tudi letošnjega že tradicionalnega vsakoletnega literarnega natečaja Ustanove za osnovne in srednje šole v Pomurju. Naslovili so ga z večpomensko in izjemno popularno pesnitvijo Ivana Minattija: »Nekoga moraš imeti rad …«.

Številne obiskovalce je uvodoma pozdravil moški pevski zbor Slava Klavora, s himno Vrta spominov in tovarištva, Kajuhovo »Bosa pojdiva, dekle obsorej …«. PZ Slava Klavora in Ustanova že dolgo sodelujeta, njuno povezanost je pred leti potrdila in še dodatno utrdila tudi zasaditev spominskega drevesa v spomin na narodno herojinjo Slavo Klavora (ki je bila ilegalno na sestanku aktivistov OF na takratni domačiji Šiftarjevih, julija 1941. leta). Uvodnemu pozdravu predsednika uprave Ustanove Marjana Šiftarja, ki je še posebej izpostavil razloge za odločitev Ustanove, da se v tem letu tudi Ustanova posebej pokloni spominu na Ivana Minattija, je prisotne pozdravil tudi župan domicilne občine Tišina, Franc Horvat. Posebej se je zahvalil Ustanovi za skrb za Vrt spominov in tovarištva, da ta še naprej izpričuje svoje temeljno sporočilo »žrtvam fašizma in nacizma v spomin, živim v opomin«. Posebni gosti na prireditvi pa je bil župan občine Slovenske Konjice, Darko Ratajc s sodelavkama. Občina Slovenske Konjice je letošnje leto razglasila za »Minattijevo leto« (I. Minatti je bil rojen v Slovenskih Konjicah). Župan Ratajc je izrazil ponos na pesnikovo zapuščino, spomnil, da je bil tudi častni občan njihove občine in tudi na kratko predstavil, kako se v tem letu na različne načine spominjajo velikega pesnika, prevajalca, akademika in partizana.
Častni gost in osrednji govorec pa je bil pesnik, pisatelj, režiser, scenarist Dušan Šarotar, uveljavljen in cenjen v svojem domačem, prekmurskem okolju in slovenskem ter mednarodnem okolju. V svojem govoru, ki je bilo poglobljeno premišljanje, se je prepletal pogled na Minattijevo trajno zapuščino v slovenski literaturi 20. stoletja in poglobljen premislek o pesništvu, intimnih vzgibih, ki motivirajo ustvarjalnost pesnikov, in o nepogrešljivi vlogi pesništva tudi danes.

Prireditev so obogatili z izbranim literarno-glasbenim recitalom dijaki in dijakinje Gimnazije F. Miklošiča iz Ljutomera. Z izbranim programom pa jo je zaključil MPZ Slava Klavora.
Vsaka majska prireditev se je doslej zaključila tudi s slavnostno zasaditvijo spominskih dreves. Z zasaditvijo spominske jablane v čast in spomin Ivanu Minattiju, ki sta jo zasadila slavnostni govornik pisatelj Dušan Šarotar in župan občine Slovenske Konjice Darko Ratajc, pa je bil tudi obogaten spominski oz. kulturno-zgodovinski pomen Vrta spominov in tovarištva – tudi sicer zaščitenega kulturnega spomenika – in v tem okviru še posebej tudi pomen kulture v slovenskem partizanskem gibanju in NOB.

Marjan Šiftar

PRVI ŠOLSKI DAN ZA PRVOŠOLCE OŠ TIŠINA

V ponedeljek, 2. septembra 2024, se je ponovno pričelo novo šolsko leto. Za marsikaterega otroka je bil ta dan velika prelomnica, saj so nekateri prvič sedli v šolske klopi.

Tudi pred našo šolo je bilo ta dan živahno. Pred OŠ Tišina se je ob 10. uri zbralo 23 prvošolcev. Bistrih in zvedavih oči so skupaj s starši čakali na to, da spoznajo svoje sošolce in učiteljice. Ta dan je bil poln pričakovanj, radovednosti, veselja, sreče, strahu in ponosa.
Prvošolce in njihove starše je najprej prisrčno pozdravil ravnatelj naše šole, Janko Durič. Nato pa je prvošolcem in njihovim staršem izrekel dobrodošlico župan Občine Tišina, Franc Horvat, ki je staršem izročil tudi zavarovalne police.

Prvošolčkom so ta dan s kulturnim programom polepšali drugošolci. Po končanem kulturnem programu so razredničarke poklicale k sebi vse prvošolce. V šolskem letu 2024/2025 je v 1. a 12 učencev. Njihova razredničarka je učeljica Irena Kutoš. V 1. b pa je 11 učencev. Njihova razredničarka je učiteljica Lea Dšuban. Učence 1. razredov bodo poučevale še naslednje učiteljice: Hema Hanc, Nina Lovenjak in Martina Vindiš.

Vsi prvošolci so se s svojimi razredničarkami pogumno odpravili do svojih učilnic. Na mizah so jih čakali kovčki z delovnimi zvezki, kresnička, mapa ter prisrčni lutki Lili in Bine. Otroci so v razredu prisluhnili pravljici o ribici, ki je prav tako postala prvošolka. Na prvi šolski dan so dobili tudi pravo šolsko malico. Stara prekmurska tradicija pravi, da se bo tisti otrok, ki prvi šolski dan poje nekaj z makom, celo leto dobro učil. Za to so z veseljem poskrbeli naši kuharji in prvošolcem pripravili še posladek – makove palačinke. Po končanem druženju v učilnicah so prvošolci polni novih vtisov odhiteli na šolsko dvorišče, kjer so jih že čakali ponosni starši.
Želimo si, da prvi šolski dan našim prvošolcem ostane v lepem spominu. V šolskem letu 2024/2025 pa jim želimo veliko novih znanj, obilo šolskih radosti in sklepanja novih prijateljstev.

Učiteljice 1. razreda

VSE JE ENKRAT PRVIČ

Vse je enkrat prvič. Tako se je glasil naš letošnji slogan ob prvem šolskem dnevu, dnevu, ko se je osem navihancev in navihank pridružilo naši družini na Podružnici v Gederovcih. Bogat kulturni program so popestrili starejši učenci, saj so prvošolčkom pripravili dramsko igro **Melje, melje mlinček** znane slovenske ustvarjalke Anje Štefan. Prvošolce sta seveda nagovorila tudi župan občine Tišina, g. Franca Horvat, in ravnatelj OŠ Tišina, g. Janko Durič. Manjkala ni niti domača makova potica. Ko stopiš v šolo, si raziskovalec, si umetnik, si znanstvenik, prijatelj, bralec, plesalec, si razlog, da smo tu. Vse dobro na šolski poti.

V okviru praznovanja občinskega praznika občine Tišina so starejši učenci podružnice nastopili v petkovem obarvanem večeru ter številne gledalce in poslušalce razne žili z dvema pesmima.

POLETJE V VRTCU LAVRA

Tudi v poletnih mesecih smo se imeli v Vrtcu Lavra zelo lepo. Vroče dni smo si krajšali z igrami z vodo in ob vodi. Veselo smo se škropili, vodo prelivali, merili, spuščali ladjice in izvajali različne eksperimente.

Pogovarjali smo se o počitnicah, izdelali morje in morsko obalo, morske živali, plesali ples meduz, izdelovali plovila in še in še. Urejali smo okolico našega vrtca in odstranili bršljan, ki je prerasel našo kapelico.

Za nekaj časa smo zaprli vrata enote vrtca na Tišini in se pridružili igri s prijatelji v Murski Soboti.
Čas brezskrbnih počitnic je hitro minil in počasi že trka jesen na naša vrata. Svoje spretne prstke smo preizkusili pri čiščenju buč ter ličkanju in luščenju koruze. V vrtec pa prinašamo različne jesenske pridelke in plodove, tako da si ustvarjamo pisano jesensko pravljico tudi tukaj.

Klavdija Gazdag, vzgojiteljica

NOVO VRTČEVSKO LETO 2024/25

JU - HU - HU,
VRTEC je spet tu!

Dobrodošli v VRTCU PLAVČEK danes otroci naši,
naj bodo POGUMNI in VESELI koraki vaši.
Da novo vrtčevsko leto 2024/25 bi prijetno bilo,
da prijaznih besed in nasmehov med nami zmanjkalo ne bo.
V VRTCU PLAVČEK naj to leto IGRIVO, ZANIMIVO in AKTIVNO BO,
kolektiv naš pa trudil se bo tako,
da otroci vsi in starši
pri nas počutili bi se zares
prijetno in toplo …

Tako se je 2. septembra glasil naš pozdrav vsem malčkom in staršem, ki so prestopili prag našega vrtca in vstopili v našo »Plavčkovo družino«, ki je letos s šestimi, skoraj da napolnjenimi skupinami, začela pisati novo zgodbo vrtčevskega leta 2024/25.

Prvi dnevi uvajalnega obdobja so bili prepleteni z radovednostjo, solzami, objemi, nasmehi, z raziskovanjem ter iskanjem občutka varnosti. Tako smo strokovni delavci vrtca z veliko mero empatije bili otrokom v pomoč pri premagovanju začetnega strahu in navajanju na novo okolje, ki bo kaj hitro postalo njihov drugi dom.

Veselimo se novega obdobja, ki je pred nami, in verjamemo, da nam bo skupaj uspelo. Zaupanje staršev, strokovno usposobljen kader in iskanje skupnih poti naj bo naše vodilo na poti vrtčevskega leta, ki je pred nami.

Sandra Ulen Gjerek,
pomočnica ravnatelja Vrtca Plavček

POLETNO DOGAJANJE V VRTCU PLAVČEK PRI OŠ TIŠINA

V vrtcu se zmeraj sliši otroški živ žav in tudi v počitniškem času je bilo tako. Počitniški čas v vrtcu je čas, ko se večina otrok odpravi s starši na počitnice. V vrtcu je tedaj prisotnih bistveno manj otrok kot običajno, zato so oddelki združeni. Strokovni delavci vrtca poskrbimo za sproščene, aktivne, a hkrati kakovostne dejavnosti za otroke, s katerimi ustvarjamo spodbudno učno okolje za naše najmlajše.

Poletni dnevi so potekali sproščeno. V vročih dneh smo poiskali največjo senco, da smo lahko z otroki čim več časa preživeli v naravi, se igrali v peskovniku in na igralih Občine Tišina. V počitniških dneh smo se z otroki osvežili na Plavčkovi plaži, kjer so bili pripravljeni bazenčki z vodo. V počitniškem času so se otroci prelevili v umetnike, indijančke in tibetančke. Ustvarjali so krasne umetnine s pomočjo raznovrstnega likovnega materiala. Postavili smo si šotor, okrog katerega smo zapeli indijansko pesem in kamor so se lahko otroci skrili. Najmlajši otroci so spuščali milne mehurčke in se igrali v peskovniku pri »Bibah«. Poleg tega smo si v vrtcu naredili svoj kino in ga poimenovali »Plavčkov kino«. Tudi slikanic z morsko vsebino ni manjkalo. Otroci so se spremenili tudi v kuharske pomočnike, saj so sodelovali pri pripravi in peki palačink. V poletnih mesecih prav tako ni manjkalo glasbe in plesa. V vrtcu je bilo pestro dogajanje z veliko mero smeha, gibanja, otroške igre, razigranosti in radovednosti.

Nina Kisilak, vzgojiteljica predšolskih otrok

TESTENINE Z MORSKIMI SADEŽI

SESTAVINE

0,25 kg testenin (široki rezanci)
0,45 kg očiščenih morskih sadežev
2 veliki čebuli
2 stroka česna
3 debele korenčke
2 dl pasiranega svežega paradižnika

ZAČIMBE

sol – po možnosti zeliščna
poper
malo kurkume
malo šetraja
šopek nasekljanega peteršilja.

POSTOPEK

V naoljeno in segreto ponev damo drobno nasekljano čebulo, pražimo, da malo zarumeni.
Dodamo drobno narezan ali nariban korenček, pražimo nekaj minut in dodamo nasekljan česen, da zadiši, in zalijemo s hladno vodo. Dodamo vse naštete začimbe in dušimo 15 minut.
Vzamemo palični rezalnik in v ponvi sestavine zdrobimo, da dobimo fino omako. Dodamo še pasiran paradižnik in premešamo.
V pripravljeno omako dodamo morske sadeže in dušimo še 15 do 20 minut.
Ko ponev odstavimo, dodamo še nasekljan peteršilj in po želji dodatno začinimo.
Testenine skuhamo v slani vodi in odcedimo.

Naložimo na krožnik in ponudimo.

